

Pohjois-Karjalan Kirjapaino Oyj

vuosikertomus

2008

Vuosikooste 2008

Vuoden 2008 aikana julkistetut pörssitiedotteet ovat kokonaisuudessaan luettavissa yhtiön internetsivuilla www.pkkojy.com.

25.1.2008 Uusi Kivipaino Oy:n konkurssipesän Tampereen tuotantotoiminta Pohjois-Karjalan Kirjapaino -konserniin

26.2.2008 Tilinpäätöstiedote vuodelta 2007

28.2.2008 Kutsu varsinaiseen yhtiökokoukseen 2008

3.3.2008 Sanomalehti Karjalainen Oy:n päätoimittaja vaihtuu

28.3.2008 Pohjois-Karjalan Kirjapaino Oyj:n varsinainen yhtiökokous

Pohjois-Karjalan Kirjapaino Oyj:n varsinainen yhtiökokous pidettiin 28.3.2008, kokouksessa yhtiön hallitukseen valittiin kuusi jäsentä: Yrjö Laakkonen, Jyrki Laakkonen, Hannu Laakkonen, Reetta Laakkonen, Juha Mäkihonko ja Paavo Pelkonen. Yhtiökokous päätti, että osinkoa maksetaan 0,80 euroa osakkeelle, yhteensä noin 10 miljoonaa euroa.

6.8.2008 Osavuositarkastus 1.1. - 30.6.2008

Varsinainen yhtiökokous 2009

Pohjois-Karjalan Kirjapaino Oyj:n varsinainen yhtiökokous pidetään perjantaina 20.3.2009 klo 13.00 alkaen yhtiön toimituksessa, Kosti Aaltosen tie 9, Joensuu. Kokouksen jälkeen julkistetaan pörssitiedote yhtiökokouksen päätöksistä.

Osavuositarkastukset vuonna 2009

Pohjois-Karjalan Kirjapaino Oyj julkistaa vuonna 2009 osavuositarkastuksia seuraavasti:

■ torstai	30.4.2009	tammi-maaliskuu 2009
■ maanantai	10.8.2009	tammi-kesäkuu 2009
■ perjantai	30.10.2009	tammi-syyskuu 2009

Pohjois-Karjalan Kirjapaino Oyj

SISÄLLYSLUETTELO

- 4 Konsernikaavio
- 5 Konsernin esittely
- 6 Toimitusjohtajan katsaus
- 8 Toimialakatsaus, lehtitoimiala
- 12 Toimialakatsaus, kirja- ja tarrapainot -toimiala
- 16 Henkilöstö

KONSERNITILINPÄÄTÖS, IFRS

- 20 Konsernin toimintakertomus
- 24 Konsernin tuloslaskelma
- 25 Konsernitase
- 26 Konsernin rahavirtalaskelma
- 27 Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista
- 28 Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet
- 32 Konsernitilinpäätöksen liitetiedot
- 45 Konsernin tunnusluvut

EMOYHTIÖN TILINPÄÄTÖS, FAS

- 48 Emoyhtiön toimintakertomus
- 50 Emoyhtiön tuloslaskelma
- 51 Emoyhtiön tase
- 52 Emoyhtiön rahoituslaskelma
- 53 Emoyhtiön tilinpäätöksen liitetiedot

- 59 Hallituksen voitonjakoesitys
- 60 Tilinpäätöksen allekirjoitukset
- 61 Tilintarkastuskertomus
- 62 Osakkeet ja osakkeenomistajat
- 64 Yhtiön hallinto
- 66 Hallinnointiperiaatteet
- 71 Yhteystiedot

Konsernikaavio

1.1.2009

EMOYHTIÖ

- Pohjois-Karjalan Kirjapaino Oyj

LEHTITOIMIALA

- Sanomalehti Karjalainen Oy
- Keski-Karjalan Kustannus Oy
- Lieksan Lehti Oy
- Pogostan Sanomat Oy
- Ylä-Karjala Oy
- Karelia Viestintä Oy
- Pohjois-Karjalan Paikallislehdet Oy
- Pohjois-Karjalan Uudet Mediat Oy
- Pohjois-Karjalan Ilmoitusvalmistus Oy

KIRJA- JA TARRAPAINOT -TOIMIALA

- PunaMusta Oy
- Punamusta Tampere Oy
- Paperityö Oy

OSAKKUUSYHTIÖ

- Väli-Suomen Media Oy
(20 % Sanomalehti Karjalainen Oy)

Konsernin esittely

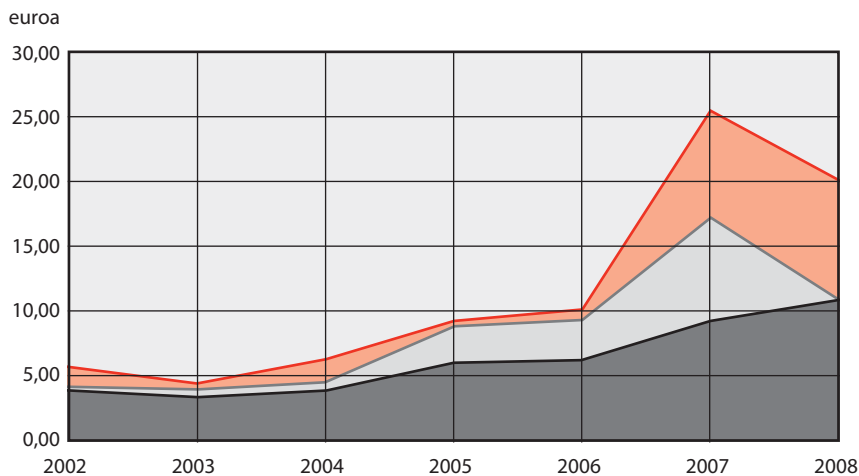
Pohjois-Karjalan Kirjapaino Oyj ja sen tytäryhtiöt muodostavat viestintäalan konsernin, jonka päätoimipaikkana on Joensuu. Emoyhtiön liiketoiminta koostuu konsernihallinnosta, arvopaperikaupasta ja osakeomistuksista sekä kiinteistöjen hallinnosta ja vuokrauksesta.

Konsernin lehtitoimialan muodostavat Karjalaista kustantava Sanomalehti Karjalainen Oy, paikallislehtiä kustantavat Keski-Karjalan Kustannus Oy, Lieksan Lehti Oy, Pogostan Sanomat Oy, Ylä-Karjala Oy ja Pohjois-Karjalan Paikallislehdet Oy sekä Karjalan Heili -kaupunkilehteä kustantava Karelia Viestintä Oy. Lisäksi konsernin lehtitoimialaan kuuluvat sähköistä liiketoimintaa harjoittava Pohjois-Karjalan Uudet Mediat Oy sekä konsernin lehtiin ilmoituksia valmistava Pohjois-Karjalan Ilmoitusvalmistus Oy. Tänä päivänä, 135-vuotiaana, Karjalainen on 46 823 kappaleen levikillään Suomen 11. suurin sanomalehti.

Konsernin kirja- ja tarrapainot -toimialaan kuuluvat PunaMusta Oy ja Punamusta Tampere Oy sekä Paperityö Oy. PunaMusta-konsernilla on tuotantolaitokset Joensuussa, Iisalmessa, Nurmeksessa ja Tampereella sekä lisäksi myyntikonttorit Tampereella ja Helsingissä. PunaMusta-konsernin sanomalehtirotaation, seitsemän heatset-rotaation ja kolmen arkkipainokoneen kapasiteetilla syntyvät erilaiset lehdet, esitteet ja suoramarkkinointituotteet. Paperityö Oy on Helsingissä toimiva pienrullatuotteisiin erikoistunut tarrapaino.

Pohjois-Karjalan Kirjapaino Oyj:n osake on listattuna NASDAQ OMX Helsinki Oy:ssä, keski-suuret yhtiöt.

Pohjois-Karjalan Kirjapaino Oyj,
osakkeen kurssikehitys

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	
vuoden ylin	5,75	4,50	6,40	9,32	10,25	25,60	20,19	euroa
viimeinen kaupankäyntikurssi	4,25	4,12	4,66	9,00	9,48	17,35	11,01	euroa
vuoden alin	4,00	3,50	4,05	6,2145	6,40	9,41	11,00	euroa
osakkeen vaihtoluvut	14 680	11 820	65 660	75 600	919 360	126 056	80 346	kappaletta

Osakkeen hinnat ja volyymit on tarkastelukaudelta oikaistu historiallisesti huomioiden osakesarjojen yhdistäminen ja siihen liittynyt maksuton osakeanti maaliskuussa 2007.

Toimitusjohtajan katsaus

TOIMIALASTA

Pitkään jatkunut talouden nousu alkoi hidastua vähitellen keväällä 2008, mutta selvemmat talouskäänteeseen merkit näkyivät toimialallamme alkusyksystä.

Mediamainonta kääntyi alkuvuoden kasvun jälkeen loppuvuodesta jyrkkenevään laskuun ja kokonaisuudessaan vuonna 2008 mediamainonta väheni Suomessa edellisen vuoden tasosta 0,1 prosenttia. Sanomalehti-ilmoittelun osuus mediamainonnan määrästä oli lähes puolet. Sanomalehtimainonta väheni euro-määräisesti 2,8 prosenttia, mutta verkkomediamainontaan käytettiin noin 34 prosenttia enemmän euroja kuin viime vuonna.

Joensuun seudun kaupallinen elämä oli vireää vuonna 2008. Rakentaminen ja uusperustanta jatkuivat edellisten vuosien tahtiin vireinä. Joensuussa edellisvuonna avattu liikekeskus lisäsi kilpailua ja ilmoittelua, myös huonekalu- ja kodinkonekaupassa vuosi oli voimakkaan kilpailun aikaa. Nämä tekijät lisäsivät sanomalehti-ilmoittelua.

Graafisen teollisuuden näkemysten mukaan vuosi 2008 oli graafisella alalla edelleen vaikea. Kirjapainotoimialaa vaivaa edelleen jatkuva ylikapasiteetti, joka on johtanut kovaan hintakilpailuun, mikä puolestaan heikentää alan kannattavuutta. Vuosi 2008 oli Pohjois-Karjalan Kirjapaino -konsernissa sekä tuotannollisesti että taloudellisesti tyydyttävä olosuhteet huomioiden. Kirjapainoalan alkuvuoden kapasiteetin käyttöaste oli korkea, viikonloppuvuorot olivat käytössä ja liikevaihto kasvoi konsernissa odotetusti. Loppuvuodesta 2008 talouden taantuma alkoi vaikuttaa myös kirjapainoalan tuotteiden kysyntään.

Investointien kokonaismäärä konsernissa oli 6,1 miljoonaa euroa eli 6,1 prosenttia liikevaihdosta. Edellisenä vuonna vastaavat luvut olivat 20,4 miljoonaa euroa eli 23,8 prosenttia liikevaihdosta. Vuoden 2008 investoinnit sisältävät pääosin kirja- ja tarrapainot -toimialan tuotantokoneita ja niihin liittyvän rakennuslaajennuksen viimeistelyä.

Punamusta Tampere Oy:öön hankittiin helmikuussa 2008 liike-toimintakaupalla Uusi Kivipaino Oy:n konkurssipesän tuotan-

totoiminta ja pääosin siihen liittyvät omaisuuserät. Punamusta Tampere Oy on PunaMusta Oy:n tytäryhtiö.

LIKEVAIHTO YLITTI SATA MILJOONAA EUROA

Talouden alkuvuoden suotuinen kehitys näkyi myös konsernin tuloksessa. Pohjois-Karjalan Kirjapaino -konsernin liikevaihto vuonna 2008 oli 100,2 miljoonaa euroa, jossa kasvua edellisvuoteen oli 17,2 prosenttia. Liiketoiminnan muut tuotot olivat 1,4 miljoonaa euroa; vuonna 2007 1,2 miljoonaa euroa.

Kirja- ja tarrapainot -toimialan liikevaihto kasvoi 14,9 miljoonaa euroa edellisestä vuodesta, kasvu johtui pääosin kotimaan myynnin kasvusta. Lehtitoimialan liikevaihto kasvoi 1,4 miljoonaa euroa.

Konsernin tilikauden kulut olivat 91,4 miljoonaa euroa, kun ne edellisenä vuonna olivat 76,7 miljoonaa euroa ja koko konsernin yhteenlaskettu liikevoitto oli 10,2 miljoonaa euroa eli 10,1 prosenttia liikevaihdosta. Vuonna 2007 luvut olivat 10,4 miljoonaa euroa ja 12,1 prosenttia.

Nettorahoitustuotot olivat -3,8 miljoonaa euroa (vuonna 2007 0,3 miljoonaa euroa). Nettorahoitustuottoihin sisältyvä arvopaperikaupan nettotulos oli -2,5 miljoonaa euroa (edellisenä vuonna 0,5 miljoonaa euroa) arvopaperisalkun arvonalenemisesta johtuen.

Konsernin korollisen vieraan pääoman kokonaismäärä oli investoinneista johtuen 24,2 miljoonaa euroa, edellisen vuoden vastaava luku oli 16,9 miljoonaa euroa. Taseen korottomien velkojen määrä ilman laskennallista verovelkaa oli 9,2 miljoonaa euroa. Vuonna 2007 korottomia velkoja oli 10,4 miljoonaa euroa. Konsernin sijoitetun pääoman tuotto laski edellisvuoden 23,7 prosentista 14,1 prosenttiin ja omavaraisuusaste laski 48,4 prosenttiin (vuonna 2007 omavaraisuusaste oli 56,1 prosenttia).

HENKILÖSTÖ

Konserniyhtiöiden vetäjät kokoontuivat syyskuussa yhteisille esimiespäiville. Päivien aikana käsiteltiin työkyvyn ylläpitoon ja parantamiseen sekä henkilöstön jaksamiseen liittyviä asioita, mm. sairauspoissaoloja ja niiden ennaltaehkäisyä työyhteisössämme. Esimiespäivät ovat tärkeä yhteinen pysähtymis- ja kokemusten jakamishetki.

Henkilöstötutkimus

Pohjois-Karjalan Kirjapaino -konsernin kaikissa yhtiöissä toteutettiin syksyllä 2008 henkilöstötutkimuksen jatko-osa. Konsernissa käynnistetyt kehittämisskohteet näkyivät myös tutkimustuloksissa: koko konsernin kokonaistyytyväisyys oli edelleen kohonnut verrattuna vuotta aikaisempaan. Tutkimusta on tarkoitus jatkaa myös tulevaisuudessa.

Henkilöstön palkitseminen

Konsernin hallitus esittää 20.3.2009 kokoontuvalle yhtiökokoukselle, että henkilöstön palkitseminen toteutetaan edellisvuotiseen tapaan voittopalkkiona.

KULUVAN VUODEN NÄKYMÄT

Kirja- ja tarrapainot -toimiala

Painotuotteiden kysynnän ja tarjonnan tasapainolla on merkittävä vaikutus kirja- ja tarrapainot -toimialan kehitykseen ja kannattavuuteen. Tuotantokustannusten jatkuva nousu ja alan ylikapasiteettitilanne heikentää toimialan näkymiä merkittävästi.

Lehtitoimiala

Konsernin lehtitoimialan liiketoiminnan kannalta mediamarkkinoiden kehityksellä on merkittävä vaikutus tulokseen. Toimialan näkymät vuodelle 2009 ovat alkuvuoden perusteella tyydyttävät. Kannattavuus tulee laskemaan vuoden 2008 tasosta.

KIITOKSET

Haluan esittää kiitokseni hyvästä yhteistyöstä asiakkaillemme, yhteistyökumppaneillemme ja osakkeenomistajille. Erityisen lämpimästi tahdon kiittää koko konsernin henkilökuntaa hyvin tehdystä työstä.

Raimo Puustinen
toimitusjohtaja

LEHTITOIMIALA

Sanomalehdillä kaksijakoinen vuosi

Lehtitoimialalla vuosi 2008 oli voimakkaasti kaksijakoinen: alkuvuosi oli vahvan kasvun aikaa, mutta kesällä tapahtui niin levikki- kuin ilmoitusmarkkinoinnissakin loppuvuotta kohti voimistunut käänne huonompaan suuntaan. Suomalais-sanomalehdissä mainostettiin vuoden aikana 2,8 prosenttia vähemmän kuin edellisenä vuonna. Joulukuussa pudotus oli sanomalehdissä peräti 16,6 prosenttia.

Pohjois-Karjalassa käänne huonompaan ei ollut yhtä dramaattinen kuin alalla keskimäärin. Karjalaisen ilmoitusmyynti väheni vuonna 2008 edelliseen vuoteen verrattuna 0,9 prosentilla. Paikallislehdissä ilmoitusmyynti jatkui vireällä tasolla. Kuluttajien kokeman taloudellisen epävarmuuden ja säästämisasteen nousun myötä sanomalehtien levikit kääntyivät vuonna 2008 laskuun ja myös Karjalaisen levikki laski 540 kappaletta. Karjalaisen lukijamäärä nousi kuitenkin tuhannella edellisestä vuodesta, 113 000:een. Karjalaisen liikevaihto kasvoi edellisvuodesta 0,1 prosenttia.

Vuosi 2008 oli Karjalaisessa voimakkaan uudistumisen ja tuotekehityksen aikaa. Helmikuussa 2009 toteutettua lehtiudistusta valmisteltiin keväästä alkaen. Ulkoasua yhtenäistettiin Savon Sanomien ja Keskisuomalaisen kanssa. Uudistuksella parannettiin lehden luettavuutta ja yhteyttä verkkolehteen. Karjalaisen päätoimittajavaihdos tapahtui maaliskuisella päätöksellä heinäkuun alussa. Pekka Mervola siirtyi Keskisuomalaisen päätoimittajaksi, ja Karjalaisen päätoimittajaksi kutsuttiin Pasi Koivumaa.

Verkko-Karjalaisen kävijämäärä jatkoi vahvaa kasvuaan. Vuoden lopussa verkkolehden eri kävijöiden määrä oli noussut yli 50 000:n, kun vuoden alussa kävijämäärä oli vielä 35 000:n tasossa. Joulukuun ensimmäisellä viikolla verkkolehdessä oli jopa yli 63 000 eri kävijää. Vuoden aikana keskimääräiset kävijäluvut verkkolehdessä nousivat noin kolmanneksella. Verkkolehteen kuuluu myös netti-tv, joka laajentaa konsernin paikallis-tv-kanavan K5:n näkyvyyden kansalliseksi. Verkko-Karjalaisen kehitys jatkui voimakkaana vuoden 2008 aikana. Verkkolehden kuntavaalisivusto oli aiempia vaalisivustoja monipuolisempi, ja verkkolehden kes-

kustelupalstalla siirryttiin loppuvuodesta ennakkorekisteröintiin ja jälkimoderointiin, mikä mahdollistaa keskustelun reaaliaikaisuuden ja paremman vuorovaikutteisuuden.

Paikallislehtien vuosi 2008 oli hyvä. Ylä-Karjala onnistui parantamaan levikkiään. Merkittävästi liikevaihtoaan kasvatti sekä Lieksan Lehti että Ylä-Karjala. Edellisvuoden lopussa konsernin paikallislehtitoimialaan ostetut kaksi paikallislehteä, Outokummun Seutu ja Pielisjokiseutu, kehittivät voimakkaasti toimintatapojaan ja paransivat vuoden aikana merkittävästi tulokuntoaan. Pielisjokiseudun päätoimittajaksi nimitettiin kesäkuun alusta alkaen Pasi Karjalainen. Outokummun Seudun päätoimittaja Kimmo Timonen nimitettiin Outokummun Seutua ja Pielisjokiseutua kustantavan Pohjois-Karjalan Paikallislehden Oy:n toimitusjohtajaksi. Parikkalan-Rautjärven Sanomien levikki ja liikevaihto kasvoivat merkittävästi edellisvuonna tapahtuneen naapurilehden oston ja lehtien suluttamisen ansiosta. Outokummun Seutu juhli 40 vuotta kestänyttä ilmestymistään. Parikkalan-Rautjärven Sanomat puolestaan juhlisti Suomen toiseksi vanhimpana paikallislehtenä satavuotisuuttaan. Karjalan Heilin sisällön kehittämisen onnistumisesta kertoo sen valinta vuoden 2008 kaupunkilehdeksi.

Lehtitoimialan liikevaihto kasvoi 29,5 miljoonaan euroon (edellisenä vuonna 28,0 miljoonaa euroa). Liikevoitto laski 6,1 miljoonaan euroon (edellisenä vuonna 6,4 miljoonaa euroa) ja liikevoittoprosentti 20,8:aan (22,8 prosenttia).

Lehtitoimialan hyvään taloudelliseen tulokseen vaikuttivat vielä alkuvuoden kantanut Suomen kansantalouden korkeasuhdanne sekä Joensuun kaupan uusperustanta. Bruttokansantuote kasvoi loppuvuoden taantumasta huolimatta yli prosentin. Joensuussa edellisvuonna avautunut suuri keskustan liikekeskus, Iso Myy, lisäsi paikallista kaupan alan kilpailua ensimmäisenä toimintavuotenaan. Huonekalukaupassa vuosi oli maakunnassa voimakkaan kilpailun aikaa, samoin kodinkonemarkkinoilla. Nämä kaikki tekijät pitivät paikallisesti yllä vilkasta sanomalehti-ilmoittelua.

Mediamainonta väheni Suomessa vuoden aikana 0,1 prosenttia, ja sanomalehtimainonnan vähenemisestä huolimatta verkkomediainonta jatkoi kasvurulla vuoden loppuun saakka. Verkkolehtien mainonta kasvoi vuoden aikana 22,2 prosenttia.

Pohjois-Karjalan Kirjapaino Oyj:n lehtitoimialaan kuuluvat seuraavat yhtiöt (suluissa lehden/tv-kanavan nimi): Sanomalehti Karjalainen Oy (Karjalainen), Ylä-Karjala Oy (Ylä-Karjala), Pogostan Sanomat Oy (Pogostan Sanomat), Keski-Karjalan Kustannus Oy (Parikkalan-Rautjärven Sanomat), Lieksan Lehti Oy (Lieksan Lehti), Karelia Viestintä Oy (Karjalan Heili), Pohjois-Karjalan Paikallislehdet Oy (Pielisjokiseutu, Outokummun Seutu), Pohjois-Karjalan Uudet Mediat Oy (K5), Pohjois-Karjalan Ilmoitusvalmistus Oy.

Riskit ja epävarmuudet

Lehtitoimialan liikevaihdosta 40 prosenttia tulee tilausmyynnistä ja 60 prosenttia ilmoitusmyynnistä. Mediamainonnan kehityksellä on merkittävä vaikutus lehtitoimialan tulokseen.

Lehtitoimialan lehdet painetaan PunaMusta Oy:n sanomalehtipainossa. Painamisella on merkittävä vaikutus varsinkin Karjalaisen paino- ja jakeluvarmuuteen.

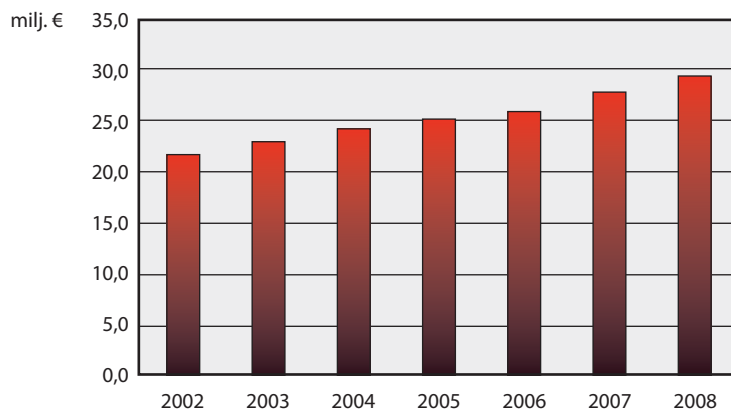
Näkymät vuodelle 2009

Sanomalehtialan näkymät ovat epävarmat. Kansantalouden ennustetaan taantuvan, mikä heijastuu myös konsernin lehtitoimialalle. Sanomalehti-ilmoittelu heijastelee ilmestymisalueen taloudellista vireyttä, joka uhkaa taloustaantumän pitkittyessä laskea merkittävästi. Toimintatapojen tehostamisen myötä toimialan kannattavuus säilynee kuitenkin etenkin lehtiyhtiöiden keskinäisessä vertailussa hyvällä tasolla.

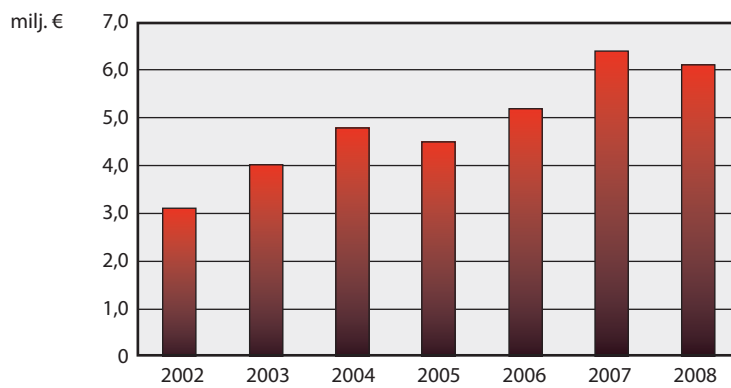
Pasi Koivumaa

päätöimittäjä, toimialajohtaja

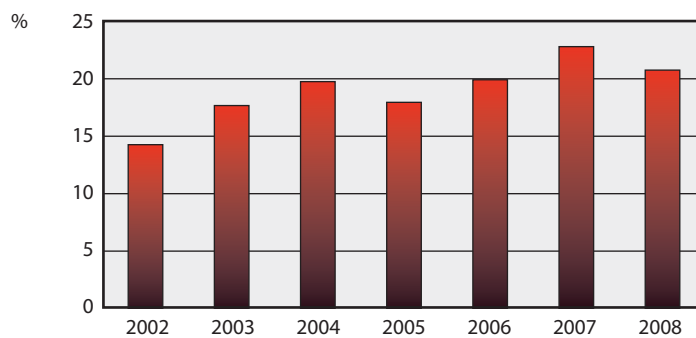
Lehtitoimialan liikevaihdon kehitys

Lehtitoimialan liikevoiton kehitys

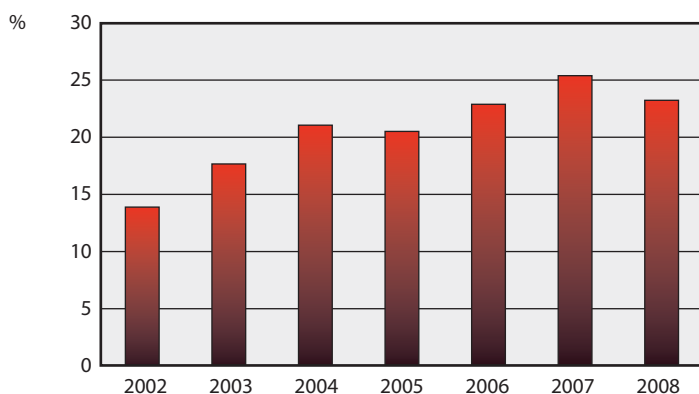
Lehtitoimialan liikevoittoprosentin kehitys

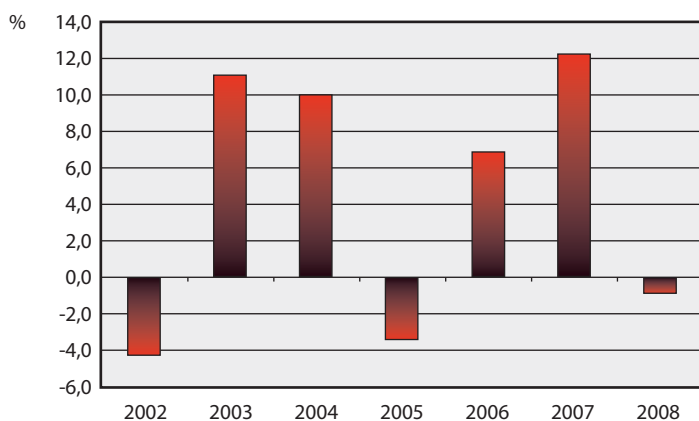

Karjalaisen ulkoasu-uudistus toteutettiin 9.2.2009
 "Toimitussihteeri Jarno Häätinen taittaa uudistunutta etusivua. Opastamassa Karjalaisen toimituspäällikkö Sari Vanninen ja uudistusta suunnittelemissa ollut Terry Watson."

Karjalaisen liikevoittoprosentin kehitys

Karjalaisen ilmoitusmyynnin prosentuaalinen kehitys

Kirja- ja tarrapainot -toimiala

TOIMIALAKATSAUS 2008

PunaMusta Oy, Punamusta Tampere Oy ja Paperityö Oy muodostavat Pohjois-Karjalan Kirjapaino –konsernin kirja- ja tarrapainot –toimialan. Toimipisteet sijaitsevat viidellä eri paikkakunnalla: Nurmeksessa, Joensuussa, Iisalmessa, Tampereella ja Helsingissä. Toimialajohtajana toimii PunaMusta Oy:n toimitusjohtaja Jari Avellan.

Vuosi 2008 muodostui selväksi käännekohdaksi pitkään jatkuneen talouskasvun päätteeksi ja teollisuustuotanto laski vuoden lopulle hyvin voimakkaasti. Koko teollisuuden volyyymi-indeksi oli joulukuussa 2008 15,6 prosenttia edellisvuoden joulukuuta pienempi. Koko vuoden paperin ja kartongin tuotannon määrä supistui noin 8 prosenttia edellisvuodesta. Samoin viennin arvo oli joulukuussa 15 prosenttia edellisvuotta pienempi. Vastaavasti graafisen teollisuuden ennakkotietojen mukaan mainonta aikakauslehdissä laski 3,5 prosenttia ja sanomalehdissä 2,8 prosenttia.

Painotuotteiden vienti oli vuonna 2008 peräti 9 prosenttia vuoden 2007 vientiä pienempi. Viennin kokonaisarvo oli noin 270 miljoonaa euroa, Venäjän viennin osuus kasvoi 40 prosenttiin.

Graafisen teollisuuden suhdannekyselyn perusteella odotukset alkaneelle vuodelle ovat synkät.

PUNAMUSTA OY:N KASVU JATKUI

PunaMusta Oy:n liikevaihto nousi edellisvuoden 55 miljoonasta eurosta vuonna 2008 jo 68,2 miljoonaan euroon. Liikevaihtoon on laskettu mukaan Punamusta Tampere Oy, joka on PunaMusta Oy:n 85 prosenttisesti omistama tytäryhtiö. Punamusta Tampere Oy:öön hankittiin helmikuussa 2008 liiketoimintakaupalla Uusi Kivipaino Oy:n konkurssipesän tuotantotoiminta ja pääosin siihen liittyvät omaisuuserät. Liikevaihdon kasvusta suurin osa on kotimaan ja Venäjän heatset-myyntin lisäystä. PunaMusta-konsernin liikevoitto oli 3,5

miljoonaa euroa, kun vuotta aiemmin vastaava luku oli 3,3 miljoonaa euroa.

Investointien myötä poistojen määrä nousi vuoden 2007 6,2 prosentista vuonna 2008 7,5 prosenttiin. Poistojen lisäys johtui pääosin syksyllä 2007 käyttöön otetun 32-sivuisen heatsetin ja keväällä 2008 käynnistyneen toisen liimasidontalinjan poistoista sekä Punamusta Tampere Oy:n poistoista.

PunaMusta-konsernin henkilöstön määrä vuonna 2008 oli keskimäärin 246 henkilöä ja PunaMusta Oy:n henkilöstön määrä 220 (vuonna 2007 PunaMusta Oy:n henkilöstön määrä oli keskimäärin 192 henkilöä).

Myynnillisesti kulunut vuosi oli varsin onnistunut kaikilla markkina-alueilla ja viennin määrä nousi vuonna 2008 18,1 miljoonaan euroon, kun se vuotta aiemmin oli 13,9 miljoonaa euroa. Tärkeimmät vientimaat olivat edelleen Venäjä, Ruotsi, Norja ja Tanska. Loppuvuodesta Venäjän ruplan ja Ruotsin sekä Norjan kruunujen kurssin nopea alamäki alkoi vaikeuttaa painotuotteiden vientiä.

Tuotannollisesti vuosi oli hyvin kaksijakoinen

Alkuvuodesta 2008 ja varsinkin keväällä tilauskanta oli suuri ja kapasiteetista oli ajoittain jopa puutetta. Tilannetta helpotti jälkikäsitteilyn osalta toinen liimasidontalinja, joka otettiin käyttöön helmikuussa 2008. Loppuvuodesta alkoi myös PunaMustassa näkyä yleinen kysynnän hiipuminen.

Vuoden 2008 merkittävimmät toiminnalliset haasteet olivat syksyllä 2007 asennetun 32-sivuisen GOSS-rotation lopullinen käyttöönotto, liimalinjan asennus ja käyttöönotto sekä keväällä PunaMusta Tampere Oy:n käynnistäminen. Haltuunotto sujui kohdullisen hyvin ja tuotanto saatiin jo keväällä täyteen vauhtiin.

PAPERITYÖ OY:N LIIKEVAIHTO ENNALLAAN

Helsingissä sijaitseva Paperityö Oy on erikoistunut pienrullatuotteisiin, kuten monivärisiin tarroihin, etiketteihin ja kääreisiin. Paperityö Oy:n asiakkaiden päätoimialat ovat elintarviketeollisuus, paperinjalostus, teknokemia ja logistiikka.

Paperityö Oy:n liikevaihto vuonna 2008 oli 8,6 miljoonaa euroa ja vuotta aiemmin 8,5 miljoonaa euroa. Liiketoiminnan tulos ennen satunnaiseriä, tilinpäätössiirtoja ja veroja oli 0,8 miljoonaa euroa. Vuotta aiemmin vastaava luku oli 1,2 miljoonaa euroa. Kannattavuuden lasku johtui lähinnä tuotantokustannusten noususta, mitä ei saatu siirrettyä myyntihintoihin. Kuluvana vuonna on keskityttävä volyymin säilymiseen ja toiminnan tehostamiseen. Merkittäviä investointeja ei vuoden 2008 aikana tehty.

LÄHIAJAN NÄKYMÄT

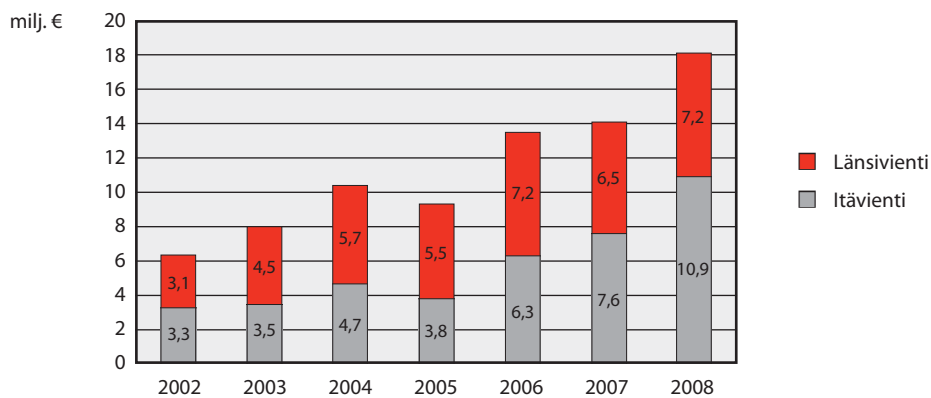
Vuodelle 2009 suurimmat haasteet aiheuttaa koko talouden taantumisen aiheuttama kysynnän heikkeneminen. Ilmoitustulojen pieneneminen vähentää painotuotteiden sivu- ja painosmääriä sekä aiheuttaa heikkojen tuotteiden karsiintumista.

Graafisen alan kilpailutilanne tulee jatkumaan entistä kireämpänä liiallisesta kapasiteetista johtuen. Tämä tulee lisäämään epätervettä hintakilpailua entisestään. Alan volyymit tulevat pienenemään ja vuodesta tulee graafiselle alalle erittäin vaikea. Ongelmia lisäävät tärkeimpien vientimarkkinoiden vaikeudet, joita pahentavat ruplan sekä Ruotsin ja Norjan kruunujen kurssien heikkeneminen. Tehostamistoimet ovat yksiköissämme käynnissä, mutta siitä huolimatta liikevaihdon ja myös liikevoiton arvioidaan jonkin verran heikkenevän edellisvuodesta. Tilanne korjaantuu vasta, kun painotuotteiden kysyntä kääntyy jälleen kasvuun tai alalta purkaantuu kapasiteettia.

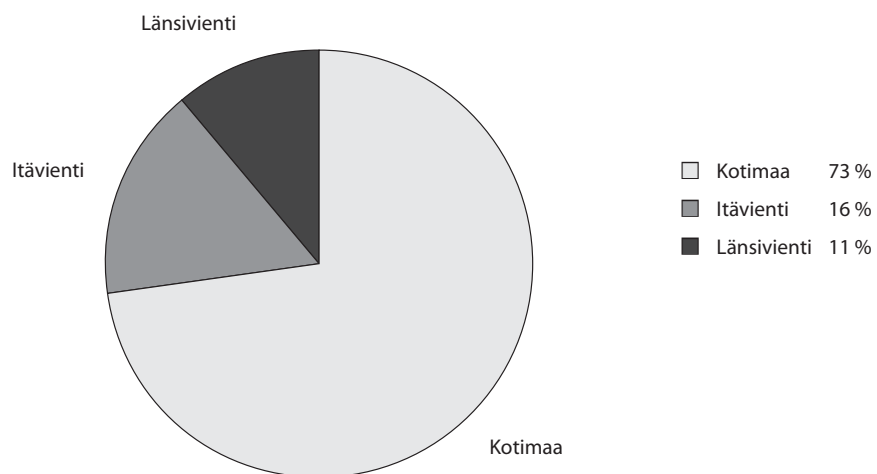
Jari Avellan
toimialajohtaja

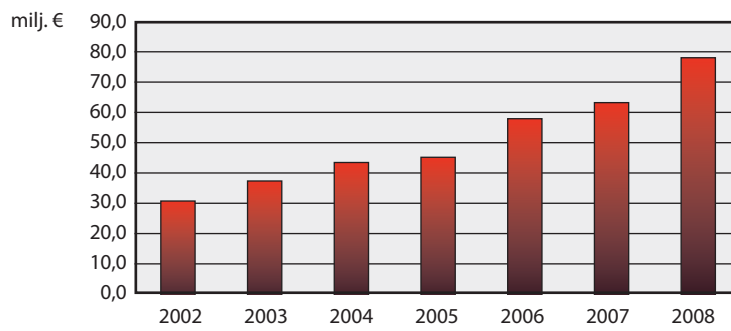
PunaMusta-konsernin viennin kehitys

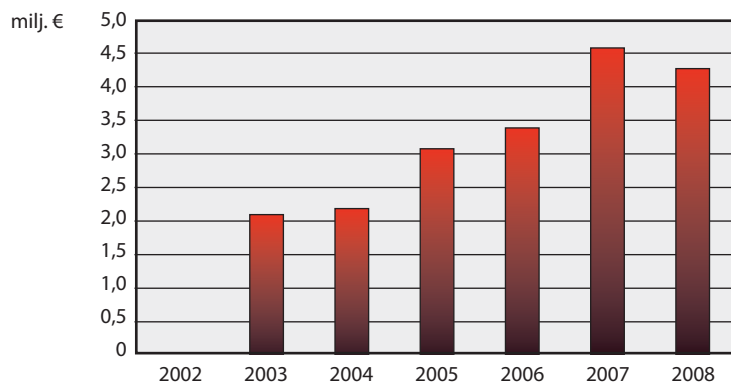
PunaMusta-konsernin liikevaihdon jakauma 2008 liikevaihto 68,2 miljoonaa euroa

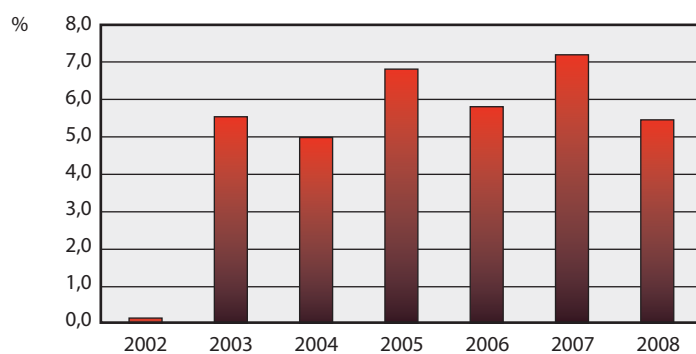
Kirja- ja tarrapainot -toimialan liikevaihdon kehitys

Kirja- ja tarrapainot -toimialan liikevoiton kehitys

Kirja- ja tarrapainot -toimialan liikevoittoprosentin kehitys

Henkilöstö

Henkilöstö

Konsernin palveluksessa oli vuoden 2008 aikana keskimäärin 508 henkilöä (vuonna 2008 keskimäärin 446 henkilöä), joista osa-aikaisia oli 56 henkilöä (vuonna 2007 osa-aikaisia oli 49 henkilöä). Konsernin suurimmat työnantajat ovat PunaMusta Oy ja Sanomalehti Karjalainen Oy.

Konsernin henkilöstökulut vuonna 2008 olivat 25,5 miljoonaa euroa. Vuoden 2007 henkilöstökulut olivat 21,4 miljoonaa euroa. Henkilöstökulujen osuus liikevaihdosta oli 25,4 prosenttia (vuonna 2007 25 prosenttia).

Henkilöstötutkimukselle jatkoa

Pohjois-Karjalan Kirjapaino –konsernin kaikissa yhtiöissä toteutettiin syksyllä 2008 henkilöstötutkimus, jonka tarkoituksena oli selvittää henkilöstön näkemyksiä omasta työstään, työpaikastaan ja työpaikan ilmapiiristä. Kysely toteutettiin ensimmäisen tutkimusvuoden tapaan laajempaan kuin vuonna 2007. Konsernissa käynnistetyt kehittämiskohteet näkyivät myös tutkimustuloksissa: konsernin henkilöstön kokonaistyytyväisyys oli edelleen kohonnut vuotta aikaisempaan verrattuna.

Kyselyn tulosten pohjalta on mm. laajennettu työterveyshuollon palveluja, luotu työhyvinvointia edistävä Kunnan Klubi -toiminta, koulutauduttu kehityskeskusteluihin sekä otettu sisäisen tiedottamisen apuvälineeksi konsernin intranet.

Henkilöstötutkimusta aiotaan edelleenkin jatkaa ja täten käyttää yhtenä tärkeimpänä työvälineenä henkilöstön hyvinvoinnin ja työssäviihtyvyyden parantamisessa.

Henkilöstön hyvinvointi ja virkistystoiminta

Suurin osa konsernin työntekijöistä työskentelee Joensuussa, jossa henkilökunnan hyvinvoinnista ja virkistyksestä huolehtii vapaa-aikatoimikunta. Vapaa-aikatoimikunnan järjestämään toimintaan on jokaisella työntekijällä mahdollisuus osallistua. Henkilökunnalle on tarjolla monipuolisesti hyvinvoinnin ylläpitämiseen ja parantamiseen tähtäävää toimintaa. Vapaa-aikatoimikunnan tarjonta pyritään pitämään monipuolisena ja uusia lajeja kokeillaan ennakkoluulottomasti. Henkilökunnalla on mahdollisuus nauttia mm. teatterista ja elokuvista sekä harastaa posliinin maalausta tai monipuolisesti eri liikuntalajeja (mm. uinti, vesijuoksu, spinning, keilailu, sähly, kuntosali, pump, pilates, tennis, sulkapallo). Lisäksi vapaa-aikatoimikunta järjestää vuosittain yhteisiä retkiä ja tapahtumia konsernin työntekijöille ja myös heidän perheilleen.

Konsernin henkilöstöjuhlaa vietetään perinteisesti loppiaisenä. Tässä vuosittain järjestettävässä tilaisuudessa muistetaan konsernia pitkään palvelleita sekä vietetään iltaa hyvän ruuan, ohjelman ja musiikin parissa.

Kunnan Klubi

Pohjois-Karjalan Kirjapaino –konsernissa oli vuoden 2007 toimintasuunnitelmaan nostettu työhyvinvointiin ja työtyytyväisyyden liittyvien asioiden kehittäminen yhdeksi henkilöstöhallinnon ja johtamisen painopistealueeksi. Pitkään työssäolneiden

Konsernin henkilöstöjuhlaa vietettiin 9.1.2009, jossa muistettiin mm. Merja Mustosta, joka on ollut Sanomalehti Karjalaisen palveluksessa 35 vuotta.

työntekijöiden toivomuksesta vuoden 2007 lopussa käynnistettiin kaikille yli viisikymmentävuotiaalle suunnattu ohjelma ”Kunnon Klubi”. Klubin toiminta ideoitiin yhteistyössä työterveyshuollon ja eläkeyhtiö Varman kanssa. Vuoden 2008 aikana Kunnon Klubilaiset järjestävät monenlaisia aktiviteetteja mm. urheilun, kulttuurin ja asiantuntijaluentojen parissa.

Koulutusta, apurahoja...

Henkilöstöhallinnon ja johtamisen tukemiseksi on koulutukseen liittyviä asioita lähdetty suunnitelmallisesti kehittämään. Konsernin esimiespäivät tarjoavat mm. johtamisen kehittämiseen hyvän tilaisuuden, jota onkin hyödynnetty ja tullaan myös tänäkin vuonna hyödyntämään.

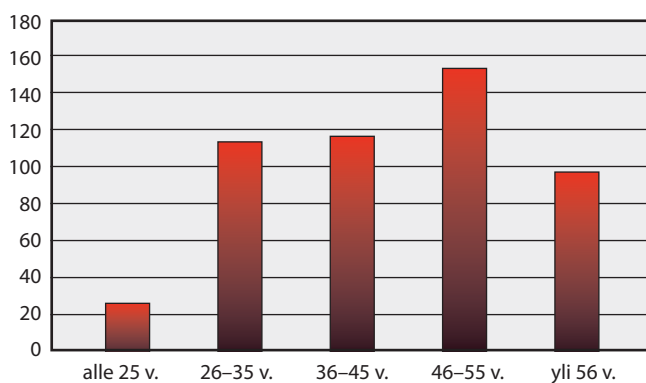
Lisäksi oppisopimuskoulutuksella on vahvistettu osaamista ja samalla työntekijä on voinut hankkia tehtävän edellyttämän tutkinnon.

Karjalaisen Kulttuurin Edistämissäätiö jakaa vuosittain apurahoja Kosti Aaltosen rahastosta konsernin henkilökunnan ammattitaidon edistämiseen ja ylläpitoon.

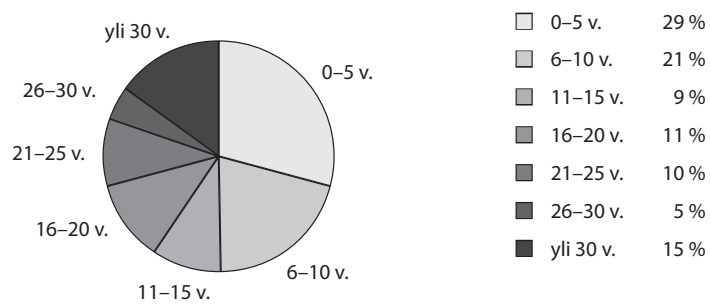
Pohjois-Karjalan Kirjapaino -konsernissa on aikaisempien vuosien tapaan ylläpidetty yhteistyötä paikallisten oppilaitosten ja yliopiston kanssa. Konsernin eri yhtiöissä on ollut työharjoittelijoita, työssäoppijoita ja opinnäytetyön laatijoita.

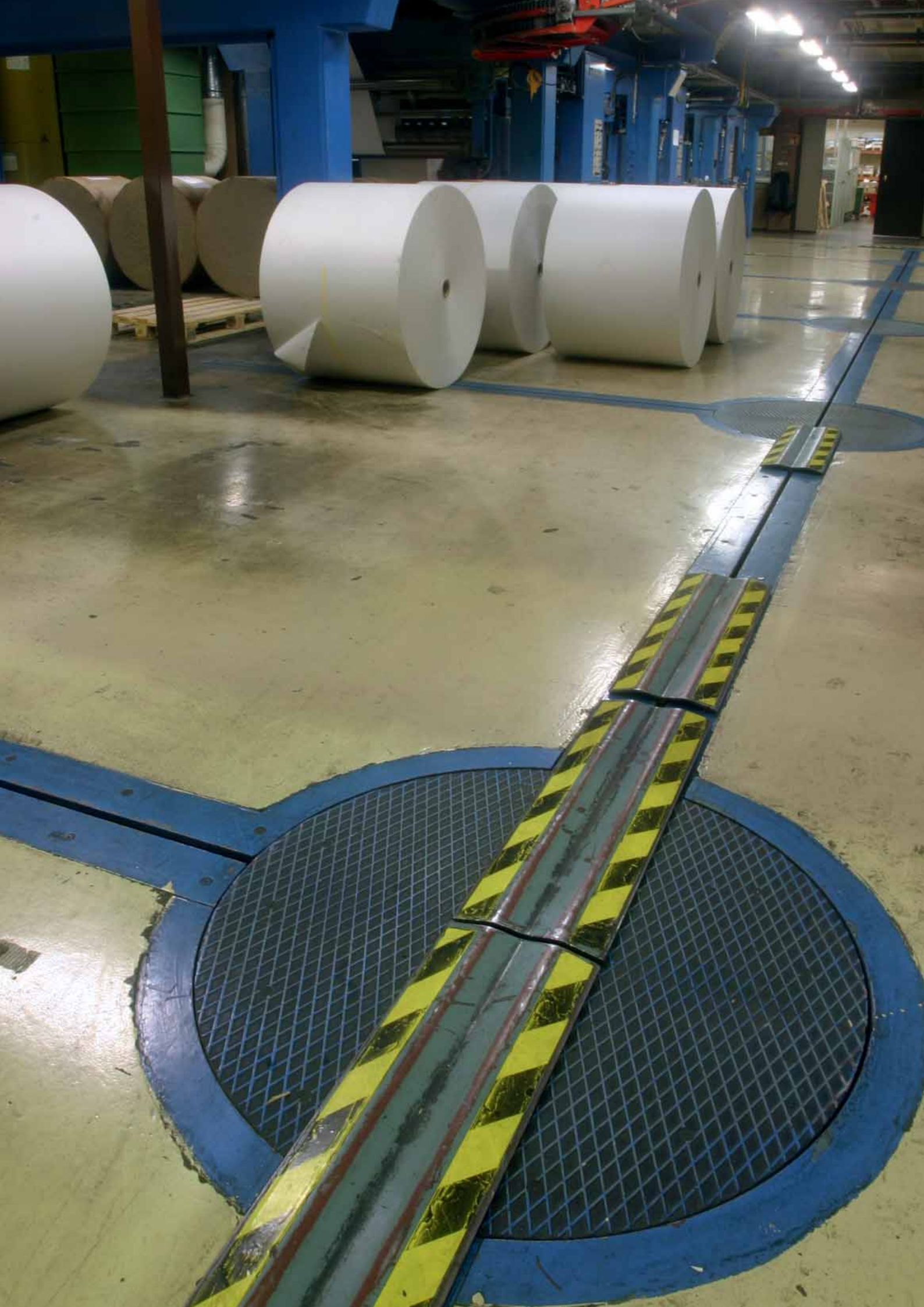
Konsernissa on voimassaoleva tasa-arvosuunnitelma, joka koskee niitä konsernin yhtiöitä, joissa on yli 30 työntekijää.

Konsernin henkilöstön ikärakenne
 konsernin henkilöstö 31.12.2008 yhteensä 508

Konsernin henkilöstön palvelusvuodet

TOIMINTAKERTOMUS

Tilikausi 1.1. – 31.12.2008

Konsernin rakenne ja hallinto

Pohjois-Karjalan Kirjapaino –konsernin emoyhtiö on Pohjois-Karjalan Kirjapaino Oyj. Emoyhtiö tarjoaa tytäryhtiöilleen hallinto- ja tietohallintopalvelut, omistaa kiinteistöjä sekä harjoittaa arvopaperikauppaa.

Yhtiön hallitukseen kuuluivat kertomusvuoden lopussa puheenjohtajana hallituksen puheenjohtaja Yrjö Laakkonen, varapuheenjohtajana hallituksen puheenjohtaja Jyrki Laakkonen ja varsinaisina jäseninä professori Paavo Pelkonen, toimitusjohtaja Juha Mäkihonko, Hannu Laakkonen ja Reetta Laakkonen. Pohjois-Karjalan Kirjapaino Oyj:n toimitusjohtajana toimii Raimo Puustinen.

Konsernin lehtitoimialan muodostivat vuoden 2008 lopussa Karjalaista kustantava Sanomalehti Karjalainen Oy, paikallislehtiä kustantavat Keski-Karjalan Kustannus Oy, Lieksan Lehti Oy, Pogostan Sanomat Oy, Pohjois-Karjalan Paikallislehdet Oy ja Ylä-Karjala Oy sekä Karjalan Heili -kaupunkilehteä kustantava Karelia Viestintä Oy. Lehtitoimialaan kuuluvat myös sähköistä liiketoimintaa harjoittava Pohjois-Karjalan Uudet Mediat Oy ja Pohjois-Karjalan Ilmoitusvalmistus Oy, joka valmistaa ilmoituksia konsernin lehtiin. Lehtitoimialaa johti Karjalaisen päätoimittaja Pekka Mervola 30.6.2008 asti, jonka jälkeen hän siirtyi Keskisuomalaisen päätoimittajaksi. KTM Pasi Koivumaa aloitti Sanomalehti Karjalaisen päätoimittajana ja Pohjois-Karjalan Kirjapaino Oyj:n lehtitoimialan johtajana 1.7.2008. Koivumaa on työskennellyt aikaisemmin Karjalaisen pääkirjoitustoimittajana ja päätoimittajan varamiehenä.

Konsernin kirja- ja tarrapainot -toimialaan kuuluvat vuoden 2008 lopussa kirjapaino PunaMusta Oy ja tarrapaino Paperityö Oy sekä PunaMusta Oy:n tytäryhtiö Punamusta Tampere Oy. Punamusta Tampere Oy:öön hankittiin helmikuussa 2008 liiketoimintakaupalla Uusi Kivipaino Oy:n konkurssipesän tuotantotoiminta ja pääosin siihen liittyvät omaisuuserät. Kirja- ja tarrapainot -toimialaa johtaa PunaMusta Oy:n toimitusjohtaja Jari Avellan.

Sanomalehti Karjalainen Oy on osakkaana Väli-Suomen Media Oy:ssä 20 prosentin osuudella.

Pohjois-Karjalan Kirjapaino Oyj soveltaa toiminnassaan NASDAQ OMX Helsinki Oy:n, Keskuskauppakamarin sekä Elinkeinoelämän Keskusliitto ry:n suositusta listayhtiöiden hallin-

nointi- ja ohjausjärjestelmistä (Corporate Governance) sekä sisäpiirisäännöksiä.

Osakkeet, kaupankäynti ja vaihto

Pohjois-Karjalan Kirjapaino Oyj:n osake on kaupankäynnin kohteena Pohjoismaisessa Pörssissä. Pohjois-Karjalan Kirjapaino Oyj kuuluu Kulutustavarat ja –palvelut –toimialaluokkaan ja on markkina-arvoltaan keskisuuri yhtiö. Yhtiön kaupankäyntitunnus on PKK1V.

Osakkeen kaupankäyntikurssi katsauskauden lopussa oli 11,01 euroa, osakekannan markkina-arvo katsauskauden päätöskursilla oli 137,8 miljoonaa euroa. Osakkeen vaihto katsauskauden aikana oli 80 346 kappaletta.

Valtiovarainministeriön asetuksessa arvopaperin liikkeeseenlaskijan säännöllisestä tiedonantovelvollisuudesta (153/2008) 1 luvun 5 §:n 1 momentissa luetellut tiedot on esitetty konsernitilinpäätöksen liitetiedoissa.

Konsernin talous

Konsernin liikevaihto oli katsauskaudella 100,2 miljoonaa euroa (edellisenä vuonna 85,6 miljoonaa euroa). Liikevaihto kasvoi edellisvuodesta 17,2 prosenttia. Kirja- ja tarrapainot -toimialan liikevaihto kasvoi 14,9 miljoonaa euroa edellisestä vuodesta. Liikevaihtoa kasvattivat PunaMusta Oy:n heatset-myyntin lisäys ja Punamusta Tampere Oy:n liiketoiminta. Lehtitoimialan liikevaihto kasvoi 1,4 miljoonaa euroa edellisestä vuodesta. Konsernin liiketoiminnan muut tuotot olivat 1,4 miljoonaa euroa (edellisenä vuonna 1,2 miljoonaa euroa).

Konsernin tilikauden kulut olivat 91,4 miljoonaa euroa (76,7 miljoonaa euroa vuonna 2007). Materiaalit ja palvelut olivat 48,1 miljoonaa euroa, kun ne edellisenä vuonna olivat 40,9 miljoonaa euroa. Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut olivat 25,5 miljoonaa euroa (21,4 miljoonaa euroa vuonna 2007). Tilikauden kuluihin sisältyvät poistot olivat 6,3 miljoonaa euroa (4,7 miljoonaa euroa vuonna 2007). Kirjapainotoiminnan kasvu lisäsi konsernin kuluja.

Konsernin yhteenlaskettu liikevoitto oli 10,2 miljoonaa euroa eli 10,1 prosenttia liikevaihdosta. Edellisvuoden luvut olivat 10,4 miljoonaa euroa ja 12,1 prosenttia.

Nettorahoitustuotot olivat -3,8 miljoonaa euroa (0,3 miljoonaa euroa vuonna 2007). Nettorahoitustuottoihin sisältyvä arvopaperikaupan nettotulos oli -2,5 miljoonaa euroa. (edellisenä vuonna 0,5 miljoonaa euroa) arvopaperisalkun arvonalentumisesta johtuen.

Välittömät verot olivat 1,5 miljoonaa euroa (2,5 miljoonaa euroa). Konsernin tilikauden voitto oli 4,8 miljoonaa euroa (8,2 miljoonaa euroa).

Osakekohtainen tulos oli 0,38 euroa (0,66 euroa).

Konsernin tulos heikentyi pääosin arvopaperisalkun arvonalentumisen vuoksi. Myös liiketoiminnan tulos laski hieman.

Konsernin korollisen vieraan pääoman kokonaismäärä oli 24,2 miljoonaa euroa, edellisen vuoden vastaava luku oli 16,9 miljoonaa euroa. Taseen korottomien velkojen määrä ilman laskennallista verovelkaa oli 9,2 miljoonaa euroa. Vuonna 2007 korottomia velkoja oli 10,4 miljoonaa euroa.

Konsernin sijoitetun pääoman tuotto laski edellisvuoden 23,7 prosentista 14,1 prosenttiin konsernin tuloksen heikentymisen johdosta.

Tunnusluvut

Pohjois-Karjalan Kirjapaino -konsernin tunnuslukuja kuluneelta vuodelta sekä sitä edeltäneeltä kahdelta vuodelta

		2008	2007	2006
Liikevaihto	Milj. euroa	100,2	85,6	78,4
Liikevoitto	Milj. euroa	10,2	10,4	8,3
Liikevoitto	%	10,1	12,1	10,5
Bruttoinvestoinnit	Milj. euroa	6,1	20,4	6,8
Oman pääoman tuotto	%	13,6	23,4	25,8
Sijoitetun pääoma tuotto	%	14,1	23,7	28,9
Omavaraisuusaste	%	48,4	56,1	64,8
Tulos/osake	euroa	0,38	0,66	0,60*
Henkilöstö keskimäärin		508	446	429
Henkilöstökulut	Milj. euroa	25,5	21,4	20,3

*) Osakeantikorjattu osakkeiden lukumäärä on 12 517 360 kappaletta.

Valtiovarainministeriön asetuksen (153/2007) 1 luvun 5 §:n 2 momentin osakekohtaiset tunnusluvut ja tunnuslukujen laskentatapaavat on esitetty konsernitilinpäätöksen liitetiedoissa.

Kirja- ja tarrapainot -toimiala

Graafisen teollisuuden näkemysten mukaan vuosi 2008 oli graafisella alalla edelleen vaikea. Painotoimialan kannattavuus on jo pitkään ollut heikolla tasolla. Krooninen ylikapasi-

teetti ja siitä seuraava hintakilpailu on saanut yhä huolestuttavampia piirteitä. Kaikki parannukset, joita on investointien ja muiden tehostamistoimien kautta saatu aikaan, on jaettu asiakkaille alhaisempina hintoina. Myös toimialajärjestelyt alalla jatkuivat.

Pohjois-Karjalan Kirjapaino -konsernissa vuosi 2008 oli kuitenkin sekä tuotannollisesti että taloudellisesti tyydyttävä olosuhteet huomioiden. Alkuvuodesta kapasiteetin käyttöaste oli korkea, viikonloppuvuoroja oli myös käytössä ja liikevaihto kasvoi konsernissa odotetusti. PunaMusta Oy:ssä marraskuussa 2007 käyttöön otettu heatset-painokone lisäsi painokapasiteettia ja uusi liimalinja tehosti jälkikäsitteilyä. Loppuvuodesta 2008 talouden taantuma alkoi vaikuttaa myös painotalojen tuotteiden kysyntään.

Kirja- ja tarrapainot -toimialan ulkoinen liikevaihto kasvoi 71,4 miljoonaan euroon, vuonna 2007 liikevaihto oli 58,3 miljoonaa euroa. Liikevaihtoa kasvattivat PunaMusta Oy:n heatset-myyntin lisäys ja Punamusta Tampere Oy:n liiketoiminta. Tuotantokustannusten noususta ja lisääntyneistä poistoista johtuen kirja- ja tarrapainot -segmentin kannattavuustaso jäi kuitenkin edellisvuotta heikommaksi. Liikevoittoa kertyi 4,3 miljoonaa euroa (vuoden 2007 liikevoitto oli 4,6 miljoonaa euroa).

Lehtitoimiala

Mediamainonta kääntyi alkuvuoden suotuisan kasvun jälkeen jyrkkenevään laskuun loppuvuodesta, ja kokonaisuudessaan vuonna 2008 mediamainonta Suomessa väheni lopulta edellisen vuoden tasosta 0,1 prosenttia. Sanomalehti-ilmoittelun osuus mediamainonnan määrästä oli lähes puolet. Sanomalehtimainonta väheni euromääräisesti 2,8 prosenttia, verkkomainonnan kasvu, 22,2 prosenttia, säilyi lähes edellisen vuoden tasolla.

Karjalaisen levikki kääntyi kappalemääräiseen laskuun vuonna 2008: lehden tarkastettu levikki vuodelta 2008 on 46.823 kappaletta eli 540 vähemmän kuin vuonna 2007. Taloudellinen epävarmuus näkyi myös levikkimarkkinoinnin vaikeutumisena; tilauskampanjat purivat selvästi aiempia vuosia huominn.

Joensuun seudun kaupallinen elämä oli vireää vuonna 2008. Rakentaminen ja uusperustanta jatkuivat edellisten vuosien tahtiin vireinä, Joensuussa edellisvuonna avattu liikekeskus lisäsi kilpailua ja ilmoittelua, myös huonekalu- ja kodinkonekaupassa vuosi oli voimakkaan kilpailun aikaa. Nämä tekijät lisäsivät sanomalehti-ilmoittelua.

Lehtitoimialan ulkoinen liikevaihto oli 28,8 miljoonaa euroa (27,2 miljoonaa euroa vuonna 2007). Liikevoitto oli 6,1 miljoonaa euroa, kun se edellisenä vuonna oli 6,4 miljoonaa euroa.

Investoinnit

Investointien kokonaismäärä konsernissa oli 6,1 miljoonaa euroa eli 6,1 prosenttia liikevaihdosta. Edellisen vuoden vastaavat luvut olivat 20,4 miljoonaa euroa eli 23,8 prosenttia liikevaihdosta. Vuoden 2008 investoinnit sisältävät pääosin kirja- ja tarrapainot –toimialan tuotantokoneita ja niihin liittyvän rakennuslaajennuksen viimeistelyä.

Rahoitus

Konsernin liiketoiminnan rahavirta oli 9,6 miljoonaa euroa (edellisenä vuonna 12,4 miljoonaa euroa). Investointien rahavirta oli -5,9 miljoonaa euroa (vuotta aiemmin - 20,4 miljoonaa euroa). Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien rahoitusvarojen arvo oli 7,8 miljoonaa euroa, kun arvo edellisenä vuonna oli 9,4 miljoonaa euroa.

Konsernin korollisen vieraan pääoman määrä nousi 24,2 miljoonaan euroon (edellisen vuoden vastaava luku oli 16,9 miljoonaa euroa).

Huhtikuussa 2008 jaettiin osinkoa 10,0 miljoonaa euroa. Konsernin rahavarat olivat tilikauden lopussa 4,2 miljoonaa euroa (3,3 miljoonaa euroa vuonna 2007).

Omavaraisuusaste oli 48,4 prosenttia, kun edellisen tilinpäätöksen vastaava arvo oli 56,1 prosenttia.

Henkilöstö

Konsernin henkilöstömäärä oli tilikaudella keskimäärin 508 henkilöä (446 vuonna 2007), josta osa-aikaisia 56 (49 vuonna 2007). Muutos aiheutui PunaMusta-alakonsernin henkilöstömäärän kasvusta. Konsernin henkilöstökulut vuonna 2008 olivat 25,5 miljoonaa euroa. Vuoden 2007 henkilöstökulut olivat 21,4 miljoonaa euroa.

Riskit ja epävarmuustekijät

Painotuotteiden kysynnän ja tarjonnan tasapainolla on merkittävä vaikutus kirja- ja tarrapainot -toimialan kehitykseen ja kannattavuuteen. Muita toimintaan suoraan vaikuttavia riskejä ovat materiaalien saatavuus, hintakehitys ja valuuttakurssien muutokset. PunaMusta Oy:n vientiriskeistä voidaan mainita Venäjän markkinat. PunaMusta Oy:n kasvaneen tuotantokapasiteetin käyttöasteella ja tuottavuudella on aikaisempaa suurempi vaikutus konsernin liiketoiminnan kehittymiseen ja kannattavuuteen.

Lehtitoimialan liiketoiminnan kannalta mediamainonnan kehityksellä on merkittävä vaikutus tulokseen. Sanomalehti-ilmoittelu heijastelee ilmestymisalueen taloudellista vireyttä.

Konsernin lähiajan riskejä ovat finanssikriisin vaikutukset reaalityönteon, ilmoitustuloihin ja painotöiden kysyntään. Arvopaperikauppa ja arvopaperisalkun arvon muutokset vaikuttavat

emoyhtiön ja konsernin tulokseen. Sijoitustoiminnassa osakkeiden hintariskiä on pyritty suojaamaan hajauttamalla osakesijoitukset eri yhtiöiden ja eri toimialojen osakkeisiin.

Suurin osa konsernin lyhytaikaisista saamisista on euroissa. Konserni altistuu jossain määrin valuuttakurssimuutosten aiheuttamalle valuuttariskille. Konserni on tehnyt valuuttajohdannaisia suojaavassa tarkoituksessa. Konsernilla on käytössä luottopoliittikka luottoriskin minimoimiseksi.

Konserni altistuu euribor-sidonnaisten markkinakorkojen muutoksesta johtuvalle korkoriskille. Konsernin korolliset nettovelat olivat noin 24 miljoonaa euroa, jotka on sidottu euribor- tai prime-korkoihin. Osa pitkäaikaisesta korollisesta velasta on suojattu koronvaihtosopimuksilla.

Riskeistä on kerrottu tarkemmin tilinpäätöksen liitetiedoissa.

Ympäristö

Konsernissa on sitouduttu noudattamaan ympäristölainsäädäntöä ja kestävä kehityksen periaatteita. Tämä tarkoittaa mm. paperien ja leikkuujätteen toimittamista hyötykäyttöön ja kierätykseen. PunaMusta Oy:llä on voimassa oleva ympäristölupa kirjapainotoiminnan harjoittamiselle.

Tilikauden jälkeiset tapahtumat

Konsernin kirja- ja tarrapainot –toimialaan kuuluvissa yhtiöissä (PunaMusta Oy, Punamusta Tampere Oy ja Paperityö Oy) on käynnistetty helmikuussa 2009 yt-neuvottelut, joiden tavoitteena on tehostaa toimintaa ja sopeuttaa kapasiteettia ja kustannuksia markkinoilla vallitsevaan alentuneeseen kysyntään.

Näkymät vuodelle 2009

Talouden ennusteiden mukaan vuonna 2008 alkanut taantuma jyrkkenee toimintavuoden 2009 aikana nopeasti ja jatkunee seuraavan vuoden puolelle. Graafisella toimialalla kilpailutilanteen uskotaan pysyvän kireänä ja kilpailijoiden aggressiivisen hinnoittelun lisääntyvän, mikä on este hintatason merkittävälle korottamiselle.

Taloudellisen taantuman seurauksena alkuvuoden 2009 kapasiteetin käyttöaste on laskenut konsernin kaikissa kirja- ja tarrapainotuotantoyksiköissä ja liikevaihdon odotetaan laskevan edellisvuoteen verrattuna niin kotimaassa kuin myös länsiviennessä ja Venäjällä. Länsivientiä ja Venäjän vientiä hankaloittaa lisäksi Ruotsin ja Norjan kruunun sekä ruplan arvojen voimakas aleneminen euroon nähden. Venäjän markkinoilla myös asiakkaiden maksukäyttäytyminen on hidastunut. Jotta kustannusten nousu ja liikakapasiteetti eivät heikentäisi konsernin kannattavuutta merkittävästi, on PunaMusta Oy:ssä, Punamusta Tampere Oy:ssä ja Paperityö Oy:ssä käynnistetty tehostamistoimenpiteet. Kysyntätalanteen ei uskota paranevan

vielä vuoden 2009 aikana. Tilikaudelle 2009 ei ole suunnitella merkittäviä investointeja.

Lehtitoimialan liiketoiminnan kannalta mediamarkkinoiden kehityksellä on merkittävä vaikutus tulokseen. Sanomalehti-ilmoittelu heijastelee ilmestymisalueen taloudellista vireyttä. Joensuun seudun taloudellinen kehitys on ollut myönteistä, mutta uhkaa taloustaantumana pitkittyessä kääntyä laskuun.

Sanomalehti Karjalaisen näkymät vuodelle 2009 ovat alkuvuoden perusteella tyydyttävät. Kannattavuus laskee vuoden 2008 tasosta, mutta säilynee silti etenkin lehtiyhtiöiden suhteellisessa vertailussa hyvällä tasolla. Vuodesta 2009 odotetaan ilmoitusmyynnillisesti taantuvaa; sen sijaan levikillisesti odotetaan entisten asemien säilyttämistä. Toimintatapojen tehostamisen takia kustannuskehityksen odotetaan olevan maltillista.

Konsernin liikevaihdon ja kannattavuuden arvioidaan laskevan edellisen vuoden tasosta, mikäli toimialojen markkinatilanteessa ja yleisessä taloudellisessa tilanteessa ei tapahdu käännettä positiivisempaan suuntaan.

Voitonjako

Pohjois-Karjalan Kirjapaino Oyj:n hallitus esittää yhtiökokoukselle jaettavaksi osinkoa 0,20 euroa osakkeelle, yhteensä 2 503 472,00 euroa. Hallitus esittää lisäksi, että yhtiökokous valtuuttaa hallituksen päättämään enintään 0,20 euron lisäosin-gosta osaketta kohden vuoden 2009 aikana. Konsernin taloudellisessa asemassa ei ole tapahtunut tilikauden päättymisen jälkeen oleellisia muutoksia.

Segmentti-informaatio

Liikevaihdot (1 000 euroa) olivat seuraavat:

	1.1.-31.12.2008	1.1.-31.12.2007
Lehtitoimiala	29 535	28 056
Kirja- ja tarrapainot- toimiala	78 430	63 531
Muut toiminnot	1 369	1 163
Segmenttien välinen	-9 089	-7 189
Yhteensä	100 245	85 561

Liikevoitot (1 000 euroa) olivat seuraavat:

	1.1.-31.12.2008	1.1.-31.12.2007
Lehtitoimiala	6 131	6 394
Kirja- ja tarrapainot- toimiala	4 302	4 565
Muut toiminnot	-266	-574
Yhteensä	10 166	10 386

Konsernin liikevaihto markkina-alueittain:

	1.1.-31.12.2008	1.1.-31.12.2007
Suomi	81 780	71 349
Muu Eurooppa	7 519	6 621
Venäjä	10 946	7 591
Konserni	100 245	85 561

KONSERNIN TULOSLASKELMA (IFRS)

(1000 euroa)	Liitetieto	2008	2007
LIKEVAIHTO	1	100 245	85 561
Liiketoiminnan muut tuotot	3	1 383	1 235
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen muutos		-136	216
Valmistus omaan käyttöön		72	55
Materiaalit ja palvelut		-48 133	-40 943
Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut	6	-25 503	-21 424
Poistot	5	-6 279	-4 660
Liiketoiminnan muut kulut	4	-11 483	-9 654
LIKEVOITTO	1	10 166	10 386
Rahoitustuotot ja -kulut (netto)	7	-3 780	321
VOITTO ENNEN VEROJA		6 386	10 707
Tuloverot	8	-1 548	-2 478
TILIKAUDEN VOITTO		4 838	8 229
Jakautuminen			
Emoyhtiön omistajille		4 718	8 219
Vähemmistölle		120	10
Emoyhtiön omistajille kuuluvasta voitosta laskettu osakekohtainen tulos			
Laimentamaton osakekohtainen tulos (EUR)	9	0,38	0,66

KONSERNITASE (IFRS)

(1000 euroa)	Liitetieto	2008	2007
Pitkäaikaiset varat			
Aineelliset hyödykkeet	11	41 200	41 733
Liikearvo	2, 10	169	69
Muut aineettomat hyödykkeet	10	601	585
Sijoituskiinteistöt	11	90	129
Osuudet osakkuusyrietyksissä	12	17	17
Myytävissä olevat sijoitukset	13	595	511
Saamiset	16	94	94
Pitkäaikaiset varat yhteensä		42 766	43 138
Lyhytaikaiset varat			
Vaihto-omaisuus	15	4 221	3 978
Myyntisaamiset	16	8 976	8 300
Muut saamiset	16	573	874
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	17	7 799	9 442
Tilikauden verotettavaan tuloon perustuvat verosaamiset	16	1 097	308
Rahavarat	18	4 171	3 311
Lyhytaikaiset varat yhteensä		26 837	26 213
VARAT YHTEENSÄ		69 603	69 351
OMA PÄÄOMA JA VELAT			
	Liitetieto	2 008	2 007
Oma pääoma			
Osakepääoma	19	1 053	1 053
Ylikurssirahasto	19	7 668	7 668
Käyvän arvon rahasto		16	30
Kertyneet voittovarot		24 064	29 390
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma yhteensä		32 801	38 141
Vähemmistöosuus		143	26
Oma pääoma yhteensä		32 944	38 167
Pitkäaikaiset velat			
Laskennalliset verovelat	14	3 289	3 697
Pitkäaikaiset korolliset velat	20	18 801	8 879
Pitkäaikaiset velat yhteensä		22 090	12 576
Lyhytaikaiset velat			
Ostovelat	21	2 223	4 605
Muut lyhytaikaiset velat	21	6 945	5 888
Lyhytaikaiset korolliset velat	20	5 401	8 115
Lyhytaikaiset velat yhteensä		14 569	18 608
OMA PÄÄOMA JA VELAT YHTEENSÄ		69 603	69 351

KONSERNIN RAHAVIRTALASKELMA

(1000 euroa)	2008	2007
Liiketoiminnan rahavirrat		
Tilikauden voitto	4 838	8 229
Oikaisut:		
Liiketoimet joihin ei liity maksutapahtumaa	7 519	4 998
Korkokulut ja muut rahoituskulut	1 544	461
Korkotuotot	-275	-277
Osinkotuotot	-602	-497
Verot	1 952	2 274
Käyttöpääoman muutokset:		
Myyntisaamisten ja muiden saamisten muutos	-126	-2 428
Vaihto-omaisuuden muutos	-243	-517
Ostovelkojen ja muiden velkojen muutos	-1 725	2 144
Maksetut korot	-1 108	-461
Saadut korot liiketoiminnasta	284	277
Osinkotulot	602	497
Maksetut verot	-3 084	-2 274
Liiketoiminnan nettorahavirta	9 576	12 426
Investointien rahavirta		
Investoinnit aineellisiin hyödykkeisiin	-5 655	-20 021
Investoinnit aineettomiin hyödykkeisiin	-325	-418
Hankitut osakkeet	-149	-50
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden myynnit	176	17
Muiden sijoitusten myynnit	9	71
Saadut korot investoinneista		8
Saadut osingot investoinneista	18	16
Investointien rahavirta	-5 926	-20 377
Rahoituksen rahavirta		
Lainojen nostot	32 440	17 280
Lainojen takaisinmaksut	-25 232	-7 235
Maksetut osingot	-9 998	-1 885
Rahoituksen rahavirta	-2 790	8 160
Rahavarojen muutos lisäys (+) / vähennys (-)	860	209
Rahavarat tilikauden alussa	3 311	3 102
Rahavarat tilikauden lopussa	4 171	3 311

LASKELMA KONSERNIN OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSISTA

1000 EUR	Osakepääoma	Ylikurssirahasto	Käyvän arvon rahasto	Kertyneet voittovarot	Emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva oma pääoma	Vähemmistöosuus	Yhteensä
Oma pääoma IFRS 1.1.2008	1 053	7 668	30	29 390	38 140	26	38 166
Myytävikissä olevat sijoitukset: käyvän arvon muutos			-14		-14		-14
Tilikauden voitto				4 718	4 718	120	4 838
Osingonjako				-10 014	-10 014	-11	-10 025
Muut muutokset				-30	-29	7	-22
Oma pääoma IFRS 31.12.2008	1 053	7 668	16	24 064	32 801	143	32 944
Oma pääoma IFRS 1.1.2007	1 053	7 668		23 296	32 016	23	32 040
Myytävikissä olevat sijoitukset: käyvän arvon muutos			30		30		30
Tilikauden voitto				7 972	7 972	10	7 982
Osingonjako				-1 878	-1 878	-7	-1 885
Muut muutokset							
Oma pääoma IFRS 31.12.2007	1 053	7 668	30	29 390	38 140	26	38 167

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEET

Pohjois-Karjalan Kirjapaino -konsernin tilinpäätös on laadittu kansainvälisen tilinpäätöskäytännön (International Financial Reporting Standards, IFRS) mukaisesti soveltaen standardeja, jotka on hyväksytty EU:ssa ja jotka ovat voimassa tilinpäätöksen laatimishetkellä 31.12.2008.

Tilikaudella ei ole otettu käyttöön uusia standardeja ja tulkintoja.

Voimaan tulleilla uusilla IFRIC 11, IFRIC 12 ja IFRIC 14 tulkinnoilla ei ole liiketoiminnan luonteen vuoksi vaikutusta konsernitilinpäätöksen laadinnassa.

Konsernitilinpäätöksen tiedot perustuvat alkuperäisiin hankintamenoihin lukuunottamatta käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavia rahoitusvaroja sekä myytävissä olevia sijoituksia, jotka on arvostettu käypään arvoon.

Tilinpäätöstä laadittaessa yhtiön johto on joutunut tekemään tulevaisuutta koskevia arvioita ja oletuksia, jotka vaikuttavat tilinpäätöksessä esitettyihin eriin. Toteumat voivat poiketa näistä arvioista. Arviot liittyvät pääosin aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden arvonalentumistestaukseen. Lisäksi joudutaan käyttämään harkintaa tilinpäätöksen laatimisperiaatteita sovellettaessa.

Konsernissa keskeinen tulevaisuutta koskeva oletus ja sellainen tilinpäätöspäivän arvioihin liittyvä keskeinen epävarmuustekijä, joka voisi aiheuttaa riskin varojen ja velkojen kirjanpitoarvojen muuttumisesta seuraavan tilikauden aikana on arvonalentumistarkastelu. Rahavirtaa tuottavan yksikön kerrytettävissä oleva rahamäärä on määritelty käyttöarvoon perustuen. Näiden laskelmien laatiminen edellyttää arvioiden käyttämistä.

Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Konsernitilinpäätös sisältää Pohjois-Karjalan Kirjapaino Oyj:n ja kaikki sen suoraan tai välillisesti omistamat yritykset, joissa konsernilla on määräysvalta. Määräysvalta syntyy, kun konserni omistaa yli puolet yrityksen äänivallasta tai sillä on oikeus määrätä yrityksen talouden ja liiketoiminnan periaatteista. Keskinäinen osakkeenomistus on eliminoitu hankintamennomenetelmällä. Hankitut tytäryhtiöt yhdistellään konsernitilinpäätökseen siitä hetkestä, kun konserni on saanut määräysvallan ja luovutetut tytäryritykset siihen saakka, jolloin määräysvalta lakkaa. Kaikki konsernin sisäiset liiketapahtumat, saamiset ja velat, voitonjako ja realisoitumattomat sisäiset katteet elimi-

noidaan konsernitilinpäätöstä laadittaessa. Konsernin tilikauden voitto jaetaan emoyhtiön osakkeenomistajille ja vähemmistölle kuuluviin osuuksiin. Vähemmistölle kuuluva oman pääoman osuus sisältyy konsernin omaan pääomaan ja se eritellään oman pääoman muutoslaskelmassa.

Osakkuusyrietykset, joista konserni omistaa yleensä 20-50 % äänivallasta tai joissa konsernilla on huomattava vaikutusvalta, yhdistellään konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmää käyttäen. Jos konsernin osuus osakkuusyrietyksen tappiosta ylittää kirjanpitoarvon, ei niitä yhdistellä, ellei konserni ole sitoutunut osakkuusyrietyksen veloitteiden täyttämiseen.

Pohjois-Karjalan Kirjapaino -konsernin muodostavat 31.12.2008 emoyhtiö Pohjois-Karjalan Kirjapaino Oyj, ja sen tytäryhtiöt Sanomalehti Karjalainen Oy, PunaMusta Oy, Karelia Viestintä Oy, Keski-Karjalan Kustannus Oy, Lieksan Lehti Oy, Paperityö Oy, Pogostan Sanomat Oy, Pohjois-Karjalan Ilmoitusvalmistus Oy, Pohjois-Karjalan Uudet Mediat Oy, Ylä-Karjala Oy, Pohjois-Karjalan Paikallislehdet Oy ja Punamusta Tampere Oy.

Kaudella kirjatut oikaistut

Edellisen tilikauden siirtosaamisissa olevaa verosaamista on oikaistu omaa pääomaa vähentäen 246 926,34 eurolla.

Ulkomaanrahan määräiset erät

Konsernitilinpäätös on esitetty euroina, joka on konsernin toiminta- ja esittämisenvaluutta.

Ulkomaanrahan määräiset erät kirjataan euroiksi tapahtumapäivän kurssiin. Tilinpäätöspäivänä avoimena olevat ulkomaanrahan määräiset monetaariset saamiset ja velat on arvostettu käyttäen tilinpäätöspäivän kurssseja. Ei-monetaariset erät on arvostettu tapahtumapäivän kurssiin. Ulkomaanrahan määräisten erien muuntamisesta syntyneet voitot ja tappiot on merkitty tuloslaskelmaan. Liiketoiminnan kurssivoitot ja -tappiot sisältyvät vastaaviin eriin liikevoiton yläpuolelle. Valuuttamääräisten velkojen ja saamisten kurssivoitot ja -tappiot sisältyvät rahoitustuottoihin ja -kuluihin.

Aineelliset hyödykkeet

Aineelliset hyödykkeet arvostetaan poistoilla ja arvonalentumisilla vähennettyyn alkuperäiseen hankintamenoon. Hyödykkeistä tehdään suunnitelman mukaiset tasapoistot arvioi-

dun taloudellisen vaikutusajan kuluessa. Maa-alueista ei kirjata poistoja. Hyödykkeiden taloudellista vaikutusaikaa tarkastetaan jokaisessa tilinpäätöksessä ja tarvittaessa oikaistaan kuvastamaan taloudellisen hyödyn odotuksissa tapahtuvia muutoksia. Arvioidut taloudelliset vaikutusajat ovat seuraavat:

Rakennukset	40 vuotta
Rakennusten irtaimet ainesosat	10 vuotta
Väestönsuojat	15 vuotta
Painon ja postituksen koneet	10 vuotta
Muut koneet ja kalusto	5 vuotta
Aineettomat oikeudet	5 vuotta

Korjaus- ja ylläpitomenot kirjataan tilikauden kuluksi. Perusparannusinvestoinnit aktivoidaan, mikäli ne tuottavat vastaista taloudellista hyötyä. Aineellisten hyödykkeiden luovutuksesta syntyvät voitot ja tappiot kirjataan tuloslaskelmaan.

Sijoituskiinteistöt

Sijoituskiinteistöt ovat kiinteistöjä, joita konserni pitää hallussaan hankkiakseen vuokratuottoa tai omaisuuden arvonnousua. Sijoituskiinteistöt arvostetaan taseessa hankintamenoon vähennettynä poistoilla ja arvonalentumisilla. Käypä arvo määritetään ulkopuolisen kiinteistöarvioijan tekemän arvion perusteella ja ilmoitetaan konsernitilinpäätöksen liitetiedoissa.

Aineettomat hyödykkeet

Aineettomat hyödykkeet koostuvat pääsääntöisesti atk-ohjelmistojen lisensseistä, julkaisuoikeuksista, tilaaja- ja ilmoittajarekistereistä sekä liikearvoista. Aineettomat hyödykkeet arvostetaan poistoilla ja arvonalentumisilla vähennettyyn alkuperäiseen hankintamenoon. Tasapoistot hyödykkeistä tehdään arvioidun taloudellisen vaikutusajan kuluessa, yleensä viidessä vuodessa. Liikearvo vastaa sitä osaa hankintamenoista, joka ylittää konsernin osuuden hankitun liiketoiminnan nettovarallisuuden käyvästä arvosta hankinta-ajankohtana. Liikearvoista ja taloudelliselta vaikutusajaltaan rajoittamattomista aineettomista hyödykkeistä ei kirjata säännönmukaisia poistoja, vaan ne testataan vuosittain mahdollisen arvonalentumisen varalta.

Vieraan pääoman menot

Vieraan pääoman menot kirjataan kuluksi sillä kaudella, jonka aikana ne ovat syntyneet. Vieraan pääoman menojen jaksottamisessa on käytetty efektiivisen koron menetelmää.

Arvonalentumiset

Konserni arvioi jokaisena tilinpäätöspäivänä, onko viitteitä jonkin omaisuuserän arvonalentumisesta. Jos viitteitä ilmenee, arvioidaan kyseisestä omaisuuserästä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Kerrytettävissä oleva rahamäärä arvioidaan lisäksi vuosittain liikearvosta, rajattoman taloudellisen vaikutusajan omaavasta aineettomasta hyödykkeestä sekä kesken-

eräisestä aineettomasta hyödykkeestä riippumatta siitä, onko arvonalentumisesta viitteitä. Kerrytettävissä oleva rahamäärä on nettomyyntihinta tai sitä korkeampi käyttöarvo, joka saadaan diskonttaamalla omaisuuserän tai rahavirtaa tuottavan yksikön vastaiset rahavirrat nykyarvoon.

Arvonalentumistappio kirjataan tuloslaskelmaan, jos omaisuuserän kirjanpitoarvo on suurempi kuin siitä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Arvonalentumistappio peruutetaan, jos olosuhteissa tapahtuu muutos, ja kerrytettävissä oleva rahamäärä ylittää kirjanpitoarvon. Arvonalentumistappiota ei peruuteta enempää kuin mikä hyödykkeen kirjanpitoarvo olisi ilman arvonalentumistappiota. Liikearvon arvonalentumistappiota ei peruta.

Vuokrasopimukset

Konserni vuokralle ottajana

Vuokrasopimukset, joissa omistamiselle ominaiset riskit ja edut jäävät vuokralle antajalle, käsitellään muina vuokrasopimuksina. Muiden vuokrasopimusten perusteella suoritettavat vuokrat kirjataan kuluksi tuloslaskelmaan tasaerinä vuokraajan kuluessa. Konsernilla ei ole rahoitusleasingsopimuksilla vuokrattuja hyödykkeitä.

Konserni vuokralle antajana

Muilla kuin rahoitusleasingsopimuksilla vuokralle annettut hyödykkeet sisältyvät taseessa aineellisiin hyödykkeisiin ja sijoituskiinteistöihin. Niistä tehdään poistot taloudellisen vaikutusajan kuluessa. Konsernin saamat vuokratuotot koostuvat pääsääntöisesti liike- ja asuinhuoneistojen vuokratuotoista. Vuokratuotot kirjataan tuloslaskelmaan tasaerinä vuokraajan kuluessa. Konsernilla ei ole rahoitusleasingsopimuksilla vuokralle annettuja hyödykkeitä.

Työsuhde-etuudet

Eläkevastuut

Konserniyhtiöillä on lakisääteinen TYEL-eläkevakuutus sekä vapaaehtoisia lisäeläkkeitä Suomessa ja ne on järjestetty eläkevakuutusyhtiön kautta. Eläkejärjestelyt käsitellään maksupohjaisena, jolloin niihin tehdyt suoritukset kirjataan tuloslaskelmaan sillä kaudella, jota veloitus koskee.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus arvostetaan hankintamenoon tai sitä alhaisempaan nettorealisointiarvoon. Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden hankintameno muodostuu raaka-aineista, välittömistä työsuorituksista johtuvista menoista, muista välittömistä menoista sekä asianmukaisesta osuudesta valmistuksen muutuvista ja kiinteistä yleismenoista. Nettorealisointiarvo on tavanomaisessa liiketoiminnassa saatava arvioitu myyntihinta,

josta on vähennetty arvioidut tuotteen valmiiksi saattamiseen tarvittavat menot ja myynnistä johtuvat menot.

Rahoitusvarat ja rahoitusvelat

Pohjois-Karjalan Kirjapaino -konsernin rahoitusvarat ja -velat on luokiteltu IAS 39 Rahoitusinstrumentit: kirjaaminen ja arvostaminen –standardin mukaisesti seuraaviin ryhmiin: käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat, lainat ja muut saamiset, myytävissä olevat sijoitukset sekä jaksotettuun hankintamenuon arvostetut rahoitusvelat. Luokittelu tapahtuu rahoitusvaran tai -velan hankinnan tarkoituksen perusteella ja ne luokitellaan alkuperäisen hankinnan yhteydessä. Transaktiomenot kirjataan rahoitusvarojen alkuperäiseen kirjanpitoarvoon, kun kyseessä on erä, jota ei ole arvostettu käypään arvoon tuloksen kautta. Rahoitusinstrumenttien kirjaus taseeseen tapahtuu kaupantekopäivänä.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat on hankittu kaupankäyntitarkoituksessa, pääasiallisesti voiton saamiseksi lyhyen aikavälin markkinahintojen muutoksista. Ryhmän erät ovat pääsääntöisesti markkinoilla noteerattuja osakkeita. Ryhmän erät on arvostettu käypään arvoon ja kaikkien ryhmän sijoitusten käypä arvo on määritetty toimivilla markkinoilla julkaistujen hintanoteerausten pohjalta, joka on tilinpäätöspäivän ostonoteeraus.

Käyvän arvon muutoksista johtuvat sekä realisoitumattomat arvostusvoitot ja -tappiot että realisoituneet myyntivoitot ja -tappiot kirjataan tuloslaskelmaan sillä kaudella, jonka aikana ne syntyvät.

Taseen pitkäaikaisiin varoihin kuuluvat Myytävissä olevat sijoitukset sisältävät pääsääntöisesti listaamattomien yhtiöiden osakkeita, jotka arvostetaan käypään arvoon ja käyvän arvon arvostustulos kirjataan omaan pääomaan rahastoon. Jos osakkeiden käypiä arvoja ei voida luotettavasti määritellä, ne on arvostettu hankintamenuon vähennettynä mahdollisilla arvonalentumisilla.

Lainat ja muut saamiset ovat johdannaisvaroihin kuulumattomia rahoitusvaroja, joihin liittyvät maksut ovat kiinteät ja joita ei noteerata toimivilla markkinoilla eikä yhtiö pidä niitä kaupankäyntitarkoituksessa. Tähän ryhmään sisältyvät konsernin pitkä- ja lyhytaikaiset lainasaamiset sekä myyntisaamiset ja ne arvostetaan jaksotettuun hankintamenuon.

Rahavaroihin sisältyvät käteinen raha, pankkitalletukset, joiden maturiteetti on lyhyt (noin alle 3 kk) sekä pankkitilien varat. Rahavarat arvostetaan käypään arvoon ja arvostustulos kirjataan tuloslaskelmaan.

Rahoitusvelat merkitään alun perin kirjanpitoon saadun vastikkeen perusteella käypään arvoon. Transaktiomenot on sisällytetty

rahoitusvelkojen alkuperäiseen kirjanpitoarvoon. Myöhemmin kaikki rahoitusvelat arvostetaan efektiivisen koron menetelmällä jaksotettuun hankintamenuon. Käytössä olevat pankkitilien limiitit kuuluvat lyhytaikaisiin korollisiin velkoihin.

Johdannaissovimukset on tehty suojaavassa tarkoituksessa, mutta niihin ei sovelleta IAS 39 mukaista suojauslaskentaa. Näin ollen ne on luokiteltu kaupankäyntitarkoituksessa oleviin rahoitusvaroihin tai -velkoihin ja arvostetaan käypään arvoon, kun konsernista tulee sopimusosapuoli. Arvostusvoitot ja -tappiot kirjataan tuloslaskelmaan rahoitustuottoihin tai -kuluihin.

Varaukset

Varaus merkitään taseeseen, kun konsernilla on aikaisemman tapahtuman seurauksena olemassa oleva oikeudellinen tai tosiasiallinen velvoite ja maksuvelvoitteen toteutuminen on todennäköistä ja sen suuruus voidaan luotettavasti määritellä.

Tuloverot

Konsernin verot sisältävät konserniyhtiöiden tilikauden tulokseen perustuvat verot, aikaisempiin tilikausiin kohdistuvat veronoinen sekä laskennallisen verosaamisen ja verovelan muutoksen. Laskennallinen vero lasketaan kaikista kirjanpitoarvon ja verotuksellisen arvon väliaikaisista eroista. Konserniyhtiöiden vahvistetuista verotuksellisista tappioista lasketaan verosaaminen vain siihen määrään asti kuin niitä arvioidaan voitavan tulevaisuudessa hyödyntää.

Myynnin tuloutus

Tuotot tavaroiden myynnistä kirjataan, kun tavaroiden omistamiseen liittyvät merkittävät riskit ja edut ovat siirtyneet ostajalle. Tuotot palveluista kirjataan, kun palvelu on suoritettu.

Uuden ja uudistetun IFRS-normiston soveltaminen

Seuraavat standardit, tulkinnat tai niiden muutokset on julkaistu, mutta konserni ei ole vielä soveltanut näitä säännöksiä ennen niiden pakollista voimaantuloa:

IFRS 8 Operating segments (voimassa 1.1.2009 jälkeen alkavilla tilikausilla). IFRS 8 muuttaa nykyistä segmenttiraportointisäännöstöä. Alustavien arvioiden mukaan muutoksella voi olla vaikutusta liitetiedoissa esitettäviin segmenttitietoihin.

IAS 23 Vieraan pääoman menot (voimassa 1.1.2009 jälkeen alkavilla tilikausilla). Muutettu standardi edellyttää hyödykkeen hankkimisesta tai rakentamisesta johtuvien vieraan pääoman menojen aktivoitua. Konserni on kirjannut aiemmin kyseiset menot kuluksi. Arvion mukaan muutoksella ei tule olemaan olennaista vaikutusta tuleviin tilinpäätöksiin.

IAS 1 Tilinpäätöksen esittäminen - standardin muutos (voimassa 1.1.2009 jälkeen alkavilla tilikausilla). Uudistus muuttaa tu-

loslaskelman ja oman pääoman laskelman esitystapaa.

IFRS 3 Liiketoimintojen yhdistämien – standardin muutos (voimassa 1.7.2009 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla, EU ei ole vielä hyväksynyt muutosta). Uudistettu standardi sisältää useita muutoksia liiketoimintojen yhdistelyn käsittelyyn ja vaikuttaa konsernin tilinpäätökseen, mikäli konserni tekee IFRS 3:n soveltamisalaan kuuluvia hankintoja. Konserni ottaa standardin käyttöön tilikaudella 2010.

IAS 27 Konsernitilinpäätös ja erillistilinpäätös – standardin muutos (voimassa 1.7.2009 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla,

EU ei ole vielä hyväksynyt muutosta). Uudistettu standardi sisältää ohjeistuksen tytäryhtiöiden omistusosuuksien muutosten käsittelyyn. Standardimuutoksen seurauksena myös tytäryhtiöiden tappioita voidaan kohdistaa vähemmistölle silloinkin, kun ne ylittävät vähemmistön sijoituksen määrän. Standardimuutoksella voi olla jonkin verran vaikutusta konsernin tulokseen ja taseeseen. Konserni ottaa standardin käyttöön tilikaudella 2010.

Alustavien arvioiden mukaan muilla julkaistuilla, myöhemmin voimaan tulevilla tulkinnoilla ei ole merkitystä konsernin tilinpäätöksen laadinnassa sen liiketoiminnan luonteen vuoksi.

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT (1000 euroa)**1. Segmentti-informaatio**

Segmentti-informaatio esitetään konsernin liiketoiminnallisen ja maantieteellisen segmenttijaon mukaisesti. Konsernin ensisijainen segmenttiraportointimuoto on liiketoimintasegmenttien mukainen. Liiketoimintasegmentit perustuvat konsernin sisäiseen organisaatorakenteeseen ja sisäiseen taloudelliseen raportointiin.

Segmenttien välinen hinnoittelu on markkinaperusteinen.

Segmentin varat ja velat ovat sellaisia liiketoiminnan eriä, joita segmentti käyttää liiketoiminnassaan tai jotka ovat järkevällä perusteella kohdistettavissa segmenteille. Kohdistamattomat erät sisältävät vero- ja rahoituseriä sekä koko konsernille yhteisiä eriä. Investoinnit koostuvat aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden ja aineettomien hyödykkeiden lisäyksistä, joita käytetään useammalla kuin yhdellä kaudella.

Liiketoimintasegmentit

Konsernin liiketoimintasegmentit ovat:

Lehtitoimiala: sanomalehtien kustantaminen

Kirja- ja tarrapainot: painotoiminta

Muut toiminnot pitävät sisällään emoyhtiötoiminnot, arvopaperikaupan ja kiinteistöjen vuokraustoiminnan.

Maantieteelliset segmentit

Konsernin toissijainen segmenttiraportointimuoto on maantieteellisten segmenttien mukainen asiakkaan maantieteellisen sijainnin mukaan. Maantieteelliset segmentit ovat: Suomi, Muu Eurooppa, Venäjä ja muut maat.

Liiketoimintasegmentit 2008

	Lehtitoimiala	Kirja- ja tarrapainot	Muut toiminnot	Konsernierät	Konserni
Tulostiedot					
Myynti konsernin ulkopuolelle					
Tavaramyynti	28 792	71 407			100 200
Palveluiden myynti			46		46
Myynti konsernin ulkopuolelle yhteensä	28 792	71 407	46		100 245
Konsernin sisäinen myynti	743	7 023	1 323	-9 089	
Liikevaihto yhteensä	29 535	78 430	1 369	-9 089	100 245
Liikevoitto	6 131	4 302	-267		10 166
Rahoituskulut/-tuotot					-3 780
Voitto ennen tuloveroja					6 386
Tuloverot					-1 548
Tilikauden voitto					4 838
Muut tiedot					
Segmentin varat	5 887	39 525	19 224	-9 877	54 759
Osuudet osakkuusyrityksissä	16				16
Kohdistamattomat varat					14 828
Varat yhteensä					69 603
Segmentin velat	3 316	15 974	1 239	-9 989	10 540
Kohdistamattomat velat					26 118
Velat yhteensä					36 658
Investoinnit	336	4 030	1 763		6 129
Poistot	438	5 103	738		6 279

Liiketoimintasegmentit 2007

	Lehtitoimiala	Kirja- ja tarrapainot	Muut toiminnot	Konsernierät	Konserni
Tulostiedot					
Myynti konsernin ulkopuolelle					
Tavaramyynti	27 233	58 294			85 527
Palveluiden myynti			34		34
Myynti konsernin ulkopuolelle yhteensä	27 233	58 294	34		85 561
Konsernin sisäinen myynti	823	5 237	1 129	-7 189	
Liikevaihto yhteensä	28 056	63 531	1 163	-7 189	85 561
Liikevoitto	6 395	4 565	-574		10 386
Rahoituskulut/-tuotot					321
Voitto ennen tuloveroja					10 707
Tuloverot					-2 478
Tilikauden voitto					8 229
Muut tiedot					
Segmentin varat	6 367	44 470	18 233	-4 612	64 458
Osuudet osakkuusyhteisöissä	17				17
Kohdistamattomat varat					4 876
Varat yhteensä					69 351
Segmentin velat	3 382	26 132	1 425	-13 128	17 811
Kohdistamattomat velat					13 373
Velat yhteensä					31 184
Investoinnit	696	13 074	6 720		20 490
Poistot	451	3 683	526		4 660

Maantieteelliset segmentit

	Suomi	Muu Eurooppa	Venäjä	Muut maat	Konserni
2008					
Liikevaihto	81 780	7 519	10 946		100 245
2007					
Liikevaihto	71 350	6 620	7 591		85 561

Lähes kaikki segmenttien varat sijaitsevat Suomessa.

Konsernin henkilökunta keskimäärin tilikaudella

	2008	2007
Lehtitoimiala	192	186
Kirja- ja tarrapainot -toimiala	294	239
Muut toiminnot	22	21
Yhteensä	508	446

2. Hankitut liiketoiminnot

Pohjois-Karjalan Kirjapaino Oyj:n tytäryhtiö PunaMusta Oy osti A5 Plate Media Oy:n liiketoiminnan tammikuussa 2008. Kauppahinta oli 322 042,00 euroa.

Hankinnan kohteista vuonna 2008 kirjattiin seuraavat velat ja varat:

	Käypä arvo
Aineelliset hyödykkeet	175
Aineettomat hyödykkeet	85
Henkilöstöön liittyvät siirtovelat	-38
Hankitut nettovarot	222
Hankintameno	322
Liikearvo	100

Hankinnasta syntynyt liikearvo kuvastaa siirtyvän henkilöstön tietotaitoa ja synergiaetuja.

Pohjois-Karjalan Kirjapaino Oyj:n tytäryhtiö Keski-Karjalan Kustannus Oy osti Sanomalehti Simpeleen Seutu Oy:n liiketoiminnan keväällä 2007. Kauppahinta oli 45 000 euroa. Kauppahinta jakautui siten, että tilaaja- ja ilmoittajarekisterin osuus kauppahinnasta on 43 000 euroa ja aineellisten hyödykkeiden osuus 2 000 euroa. Hankinnasta ei syntynyt liikearvoa.

Pohjois-Karjalan Kirjapaino Oyj:n tytäryhtiö Pohjois-Karjalan Paikallislehdet Oy osti KM Yhtymä Oy:ltä Pielisjokiseutu ja Outokummun Seutu-lehtien liiketoiminnot 1.12.2007. Kauppahinta oli 275 000 euroa. Kauppahinta jakautui siten, että julkaisuoikeuksien osuus oli 200 000 euroa ja aineellisten hyödykkeiden 16 000 euroa. Taloudelliselta vaikutusajaltaan rajoittamattomia aineettomia hyödykkeitä (julkaisuoikeudet) syntyi 200 000 euroa ja liikearvoa 59 000 euroa.

Hankinnan kohteista vuonna 2007 kirjattiin seuraavat velat ja varat:

	Käypä arvo
Aineelliset hyödykkeet	18
Tilaaja - ja ilmoittajarekisteri	43
Julkaisuoikeudet	200
Hankitut nettovarot	261
Hankintameno	320
Liikearvo	59

3. Liiketoiminnan muut tuotot

	2008	2007
Vuokratuotot sijoituskiinteistöistä	370	366
Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden myyntivoitot	47	
Muut	966	869
Yhteensä	1 383	1 235

4. Liiketoiminnan muut kulut	2008	2007
Sijoituskiinteistöjen hoitokulut	196	177
Henkilösivukulut	657	518
Toimitilakulut	4 437	3 159
Tuotantokoneiden kulut	264	284
Toimitukselliset kulut	177	149
Tiedonsiirto-, atk-, konttorikulut	1 849	1 425
Autokulut	257	218
Vakuutukset	123	95
Matkustus-, edustus-, ja neuvottelukulut	902	1 033
Mainonnan ja markkinoinnin kulut	1 991	1 983
Muut kulut	630	613
Yhteensä	11 483	9 654

5. Poistot ja arvonalentumiset	2008	2007
Poistot hyödykeryhmittäin		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	193	185
Aineelliset hyödykkeet		
Rakennukset	846	615
Koneet ja kalusto	5 240	3 860
Yhteensä	6 086	4 475
Poistot yhteensä	6 279	4 660

6. Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut	2008	2007
Palkat	20 584	17 260
Eläkekulut – maksupohjaiset järjestelyt	3 357	2 727
Muut henkilösivukulut	1 562	1 437
Yhteensä	25 503	21 424

Segmenttikohtaiset henkilöstömäärät esitetään liitetiedossa 1. Segmentti-informaatio.
Johdon työsuhde-etuudet esitetään kohdassa 24. Lähipiiritapahtumat.

7. Rahoituskulut netto	2008	2007
Kaupankäyntitarkoituksessa olevien arvopapereiden nettotulos	-2 529	478
Korkotuotot lainoista ja saamisista	163	167
Kaupankäyntitarkoituksessa olevien johdannaisten nettotulos	112	111
Osingot myytävissä olevista sijoituksista	18	26
Korkokulut jaksotettuun hankintamenuun arvostetuista veloista	-1 544	-461
Netto	-3 780	321

Liikevoiton yläpuolella oleviin eriin sisältyy valuuttakurssitappioita 327 121,99 euroa vuonna 2008 ja 61 282,36 euroa vuonna 2007.

8. Tuloverot	2008	2007
Tilikauden verotettavaan tuloon perustuva vero	1 952	2 521
Edellisten tilikausien verot		
Laskennallisten verojen muutos	-404	203
Verot tuloslaskelmalla ovat	1 548	2 724
 Tulos ennen veroja,	 6 386	 10 707
 josta verot laskettuna kotimaan verokannalla	 1 660	 2 784
Verovapaat tulot	-164	-126
Vähennyskelvottomat kulut	54	66
Verot aikaisemmilta tilikausilta	-2	
Verot tuloslaskelmassa	1 548	2 724

Vuonna 2008 omasta pääomasta laskennallista verovelkaa on kirjattu 5 714,22 euroa (10 624,09 euroa vuonna 2007).

9. Osakekohtainen tulos	2008	2007
Emoyhtiön omistajille kuuluva tilikauden voitto	4 718	8 219
Osakkeiden lukumäärän painotettu keskiarvo tilikauden aikana	12 517 360	12 517 360
Laimentamaton osakekohtainen tulos (EUR/osake)	0,38	0,66
Laimennusvaikutuksella oikaistu osakekohtainen tulos (EUR/osake) .	0,38	0,66

Konsernilla ei ole laimentavia kantaosakkeiden määrää lisääviä osaketekijöitä.

10. Aineettomat hyödykkeet

Konserni	Aineettomat oikeudet	Liikearvo	Aineettomat hyödykkeet yhteensä
Hankintameno 1.1.2008	1 603	69	1 672
Lisäykset	225	100	325
Vähennykset	-18		-18
Siirrot erien välillä			
Hankintameno 31.12.2008	1 810	169	1 979
 Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1.2008	 -1 018		 -1 018
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	18		18
Tilikauden poisto	-209		-209
Arvonalennukset			
Kertyneet poistot 31.12.2008	-1 209		-1 209
 Kirjanpitoarvo 1.1.2008	 542	 112	 654
Kirjanpitoarvo 31.12.2008	601	169	770

Konserni	Aineettomat oikeudet	Liikearvo	Aineettomat hyödykkeet yhteensä
Hankintameno 1.1.2007	1 264	10	1 274
Lisäykset	403	59	462
Vähennykset	-64		-64
Siirrot erien välillä			
Hankintameno 31.12.2007	1 603	69	1 672
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1.2007	-880		-880
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	47		47
Tilikauden poisto	-185		-185
Arvonalennukset Kertyneet poistot 31.12.2007	-1 018		-1 018
Kirjanpitoarvo 1.1.2007	384	10	394
Kirjanpitoarvo 31.12.2007	585	69	654

Arvon alentumistestausta varten liikearvot ja muut rajattoman taloudellisen vaikutusajan omaavat hyödykkeet on kohdistettu rahavirtaa tuottaville yksiköille, jotka segmenttitasolla jakautuvat painotoiminnalle 100.000 ja kustannustoiminnalle 112.000 euroa.

Rahavirtaa tuottavien yksiköiden kerrytettävissä oleva rahamäärä on määritetty käyttöarvojen avulla, jotka muodostuvat kunkin yksikön nykyhetken diskontatuista tulevista rahavirroista. Rahavirtoja koskevat arviot perustuvat johdon laatimille tulevien vuosien ennusteille. Laskelmissa käytetyt keskeiset muuttujat ovat budjetoitu myynti ja käyttökate sekä investoinnit. Ennustejakson jälkeisten rahavirtojen kasvutekijänä on käytetty 2 %:n tasaista vuosikasvua. Diskonttokorko on määritetty keskimääräisen painotetun pääomakustannuksen (WACC) avulla, jota on oikaistu toimialaa ja testauskohteen riskiä kuvastavilla tekijöillä. Diskonttauskorko ennen veroja oli noin 13 %.

Johdon mielestä minkään käytetyn keskeisen muuttujan mahdollinen muutos kohtuullisessa määrin ei johtaisi arvonalentumiseen.

11. Aineelliset hyödykkeet

Konserni	Maa-alueet	Muut rakennukset	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja keskener. hankinnat	Aineelliset hyödykkeet yhteensä
Hankintameno 1.1.2008	345	28 724	68 453	122	5 131	102 775
Lisäykset	18	3 972	6 680	38	1 669	12 377
Vähennykset		-80	-852		-6 706	-7 638
Siirrot erien välillä						
Hankintameno 31.12.2008	363	32 616	74 281	160	94	107 514
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1.2008		-13 342	-47 700			-61 042
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot		80	681			761
Tilikauden poisto		-784	-5 249			-6 033
Kertyneet poistot 31.12.2008		-14 046	-52 268			-66 314
Kirjanpitoarvo 1.1.2008	345	15 383	20 753	122	5 130	41 733
Kirjanpitoarvo 31.12.2008	363	18 570	22 013	160	94	41 200
Tuotannon koneiden ja laitteiden kirjanpitoarvo 1.1.2008			20 202			
31.12.2008			21 434			
Konserni	Maa-alueet	Muut rakennukset	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja keskener. hankinnat	Aineelliset hyödykkeet yhteensä
Hankintameno 1.1.2007	313	24 395	57 763	122	351	82 944
Lisäykset	32	4 335	10 844		5 119	20 330
Vähennykset		-5	-154		-340	-499
Siirrot erien välillä						
Hankintameno 31.12.2007	345	28 725	68 453	122	5 130	102 775
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1.2007		-12 774	-43 989			-56 763
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot		5	149			154
Tilikauden poisto		-573	-3 860			-4 433
Kertyneet poistot 31.12.2007		-13 342	-47 700			-61 042
Kirjanpitoarvo 1.1.2007	313	11 621	13 774	122	351	26 181
Kirjanpitoarvo 31.12.2007	345	15 383	20 753	122	5 130	41 733
Tuotannon koneiden ja laitteiden kirjanpitoarvo 1.1.2007			13 266			
31.12.2007			20 202			

Sijoituskiinteistöt

	2008	2007
Kirjanpitoarvo tilikauden alussa	129	171
Poistot	-39	-42
Kirjanpitoarvo tilikauden lopussa	90	129

Sijoituskiinteistön käypä arvo on 3,0 miljoonaa euroa.

12. Osuudet osakkuusyryyksissä	2008	2007
Tilikauden alussa	17	17
Tilikauden lopussa	17	17

Tiedot konsernin osakkuusyryyksistä sekä niiden yhteenlasketut varat, velat, liikevaihto ja voitto/tappio:

2008	Kotipaikka	Varat	Velat	Liikevaihto	Voitto/tappio	Omistusosuus %
Väli-Suomen Media Oy	Jyväskylä	215	119	890	4	20
2007						
Väli-Suomen Media Oy	Jyväskylä	218	126	859	8	20

13. Myytävissä olevat sijoitukset

Myytävissä olevat sijoitukset sisältävät noteeraamattomien yhtiöiden osakkeita 568 643,00 euroa, joiden käypää arvoa ei ole voitu luotettavasti määrittää. Täten noteeraamattomat osakkeet on arvostettu hankintamenoon. Noteerattujen osakkeiden arvo on 26 703,30 euroa.

	2008	2007
Hankintameno tilikauden alussa	511	420
Lisäykset	114	51
Vähennykset	-11	
Käyvän arvon muutos	-19	40
Kirjanpitoarvo tilikauden lopussa	595	511

14. Laskennalliset verosaamiset ja -velat	2008	2007
Poistoerot ja muut vapaaehtoiset varaukset	3 124	2 976
Osakkeiden käyvän arvon arvostus	250	729
Muut	19	13
Myytävissä olevien rahoitusvarojen käyvän arvon muutos	6	10
Laskennallinen verovelka yhteensä	3 399	3 728
Yrityshankinta	21	31
Johdannaiset	89	
Laskennalliset verosaamiset yhteensä	110	31
Laskennallinen nettoverovelka yhteensä	3 289	3 697

15. Vaihto-omaisuus	2008	2007
Aineet ja tarvikkeet	2 945	2 746
Keskeneräiset tuotteet	571	720
Valmiit tuotteet/tavarat	271	258
Ennakkomaksut	434	254
Yhteensä	4 221	3 978

16. Myyntisaamiset ja muut saamiset	2008	2007
Pitkäaikaiset saamiset		
Palautumiskelpoiset liittymismaksut	94	94
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	8 976	8 300
Muut saamiset	573	874
Tilikauden verotettavaan tuloon perustuvat verosaamiset	1 097	308
Yhteensä	10 646	9 482

Myyntisaamisten käypä arvo ei merkittävästi poikkea kirjanpitoarvosta, koska saamiset ovat lyhytaikaisia.

17. Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat

	2008	2007
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät sijoitukset	7 799	9 442

Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät sijoitukset koostuvat listattujen yhtiöiden osakkeista.

18. Rahavarat	2008	2007
Käteinen raha ja pankkitilit	4 171	3 311

19. Omaa pääomaa koskevat liitetiedot

	Osakkeiden lukumäärä	Osake- pääoma	Ylikurssi- rahasto	Yhteensä
1.1.2007	625 868	1 053	7 668	8 721
28.3.2007 osakesarjojen yhdistäminen	11 891 492			
31.12.2007	12 517 360	1 053	7 668	8 721
31.12.2008	12 517 360	1 053	7 668	8 721
Osakepääoma:				
	2008			2007
	Kpl	1000 EUR	Kpl	1000 EUR
	12 517 360	1 053	12 517 360	1 053

Osakkeiden enimmäismäärä on 12,5 miljoonaa.

Kaikki liikkeeseen lasketut osakkeet on maksettu täysimääräisesti.

Ylikurssirahasto on muodostettu vuoden 1987 osakeannin yhteydessä.

Osingot

Hallitus on esittänyt jaettavaksi osinkoa 0,20 euroa/kpl eli yhteensä 2 503 472 euroa. Hallitus on esittänyt lisäksi, että yhtiökous valtuuttaa hallituksen päättämään enintään 0,20 euron lisäosingosta osaketta kohden vuoden 2009 aikana. Emoyhtiön jakokelpoiset varat ovat 15 244 904,48 euroa. Yhtiön taloudellisessa asemassa ei tilikauden päättymisen jälkeen ole tapahtunut olennaisia muutoksia. Yhtiön maksuvalmius on hyvä, eikä ehdotettu voitonjako vaaranna hallituksen näkemyksen mukaan yhtiön maksukykyä.

20. Korolliset velat

	2008	2007
Pitkäaikaiset		
Pankkilainat	18 801	8 879
Lyhytaikaiset		
Pankkilainat	3 200	5 700
Pitkäaikaisten pankkilainojen lyhennykset	2 201	2 415
Yhteensä	5 401	8 115

Konsernin kaikki korolliset velat ovat euromääräisiä. Lyhytaikaisiin korollisiin velkoihin on pitkäaikaisten lainojen seuraavan vuoden lyhennysten lisäksi kirjattu käytetty pankkilimiitti.

21. Ostovelat ja muut lyhytaikaiset korottomat velat

	2008	2007
Lyhytaikaiset		
Ostovelat	2 223	4 605
Saadut ennakot	1 538	1 359
Muut velat	1 251	1 119
Siirtovelat	4 156	3 409
Yhteensä	9 168	10 493
Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät		
Palkkajaksotukset	450	372
Lomapalkkajaksotukset ja sosiaalikulut	2 799	2 444
Verot	102	136
Työl-jaksotukset	79	193
Korot	521	85
Ennakkolaskut		60
Muut siirtovelat	205	119
Yhteensä	4 156	3 409

Velkojen lyhytaikaisuudesta johtuen kirjanpitoarvot eivät merkittävästi poikkea käyvistä arvoista.

22. Rahoitusriskien hallinta

Konsernin riskienhallintavastuut noudattavat normaaleja liiketoimintavastuita. Liiketoimintayksiköt arvioivat säännöllisesti oman toimintansa keskeisimpiä riskejä ja raportoivat niistä sekä suunnitelmistaan konsernin johdolle.

Markkinariski

Konsernin myyntituotot altistuvat jossain määrin valuuttakurssimuutosten aiheuttamalle valuuttariskille. Merkittävä osa konsernin lyhytaikaisista saamisista on euroissa. Konsernilla ei ole korollisia ulkomaanvaluutan määräisiä velkoja. Konserni on tehnyt valuuttajohdannaista suojaavassa tarkoituksessa, mutta ei sovelle suojauslaskentaa. Tilinpäätöspäivän merkittävimmät valuuttapositiot olivat USD-määräinen nettosaaminen 661 975 euroa ja SEK-määräinen nettosaaminen 341 112 euroa.

Seuraavassa taulukossa on esitetty EUR/USD-kurssimuutoksen vaikutus tilikauden tulokseen huomioimatta verojen vaikutuksia, kun EUR/USD-kurssi muuttuu +/-10% kaikkien muiden tekijöiden pysyessä muuttumattomina.

Herkkyysanalyysissä on esitetty EUR/USD:n vaikutus, koska sen muutoksella oletetaan olevan suurin vaikutus yhtiön tulokseen. Herkkyysanalyysi perustuu tilinpäätöspäivän USD-määräiseen valuuttaposition. Herkkyysanalyysissä on otettu huomioon myös valuuttajohdannaisten vaikutukset, jotka netottavat valuuttakurssimuutoksen vaikutuksia.

(1000 euroa)	EUR/USD muutos	2008
		vaikutus tulokseen
EUR/USD	+10%	27
EUR/USD	-10%	-42

Konserni altistuu euribor-sidonnaisten markkinakorkojen muutoksesta johtuvalle korkoriskille. Konsernin korolliset nettovelat olivat noin 24 miljoonaa euroa. Korot on sidottu 1, 6 ja 12 kk:n euribor-korkoihin ja prime-korkoihin. Konserni on tehnyt koronvaihtosopimuksia suojaavassa tarkoituksessa, mutta ei sovelle suojauslaskentaa. Sopimuksilla vaihdetaan vaihtuvakorkoinen rahavirta kiinteäkorkoiseksi 15,7 milj.euroa vastaavan pääoman osalta. Sijoitustoiminnassa osakkeiden hintariskiä on pyritty suojaamaan hajauttamalla osakesijoitukset eri yhtiöiden ja eri toimialojen osakkeisiin.

Herkkyysanalyysi Tekijä (1000 euroa)	muutos	2008	muutos	2007
		vaikutus tulokseen		vaikutus tulokseen
Rahoituksen keskikorko	+/-1 %	-/+107	+/-1 %	+/-133
Pörssikurssien muutos	+/-20 %	+/-1560	+/-5 %	+/-472

Luottoriski

Konsernin luottoriskin minimoimiseksi on käytössä emoyhtiön hallituksen hyväksymä luottopolitiikka. Asiakkailta pyritään saamaan joko ennakkomaksu tai turvaava vakuus asiakkaan luottokelpoisuuden niin edellyttäessä. Konsernilla on laaja asiakaskunta ja se pyrkii luottottamaan vain hyvät luottotiedot omaavia yrityksiä. Yleismaailmallinen talouden taantuma ja valuuttakurssien heilahtelu on lisännyt luottoriskiä Venäjän saatavien osalta. Tilikauden aikana kirjattujen luottotappioiden määrä konsernissa oli 0,2 miljoonaa euroa, joista suurin osa syntyi kirjapainotoimialalla. Seuraavassa taulukossa on esitetty painotoiminnan erääntyneiden saatavien ikäjakauma tilinpäätöshetkellä 31.12.2008.

Ikäanalyysi (1000 euroa)	erääntyneenä yht.	alle 1 kk	1-2 kk	yli 2 kk
Painotoiminta	1 700	1 070	380	250

Maksuvalmiusriski

Konsernin hyvä maksuvalmius eri markkinaoloissa pyritään varmistamaan riittäväillä kassavaroilla ja luottolimiiteillä. Konsernin kassavarat olivat 4,2 miljoonaa euroa ja korollinen nettovelka 24 miljoonaa euroa 31.12.2008. Käyttämättömien luottolimiittien määrä 31.12.2008 oli 3,7 miljoonaa euroa (1,1 miljoonaa euroa 31.12.2007) Seuraava taulukko kuvaa sopimuksiin perustuvaa maturiteettianalyysiä. Luvut ovat diskonttaamattomia ja ne sisältävät sekä korkomaksut että pääoman takaisinmaksut.

	(1000 eur)				
31.12.2008	tasearvo	rahavirta yht.	alle vuosi	1-5 vuotta	yli 5 vuotta
Pankkilainat	21 002	23 945	3 653	16 037	4 255
Shekkiluottolimiitit	3 200	3 368	3 368		
Ostovelat	2 223	2 223	2 223		
31.12.2007	tasearvo	rahavirta yht.	alle vuosi	1-5 vuotta	yli 5 vuotta
Pankkilainat	11 294	13 457	2 912	8 237	2 309
Shekkiluottolimiitit	5 700	5 830	5 830		
Ostovelat	4 605	4 605	4 605		

23. Vastuusitoumukset**2008****2007****Annetut pantit ja vastuusitoumukset**

Omasta velasta		
Pantatut osakkeet	1 999	1 999
Panttina olevat hankitut koneet	140	742
Kiinnitykset maa-alueisiin ja rakennuksiin	11 397	11 397
Yhteensä	13 536	14 138

Vastuut ovat emo- ja tytäryhtiöiden veloista.

Konsernin lainat vakuuslajeittain

Vakuuslaji		
Kiinteistökiinnitys	3 221	6 020
Takaus	7 525	6 458
Osamaksurahoitus		322
Yhteensä	10 746	12 800

Leasingvastuut

Seuraavalla tilikaudella maksettavat	235	156
2-5 vuoden kuluessa maksettavat	289	123
Yhteensä	524	279

Vuokravastuut

Yhden vuoden kuluessa	346	59
Vuotta pitemmän ajan enintään viiden vuoden kuluttua	1 734	293
Yli viiden vuoden kuluttua	823	839
Yhteensä	2 903	1 191

Muut taloudelliset vastuut

Nurmeksen Sanomat Ky:n vastuunalaisen yhtiömiehen osuus (yhtiöllä ei ole toimintaa, varoja eikä velkoja).

24. Lähipiiritapahtumat

Lähipiiriin Pohjois-Karjalan Kirjapaino -konsernissa katsotaan kuuluvan emoyhtiö Pohjois-Karjalan Kirjapaino Oyj, tytäryhtiöt, Pohjois-Karjalan Kirjapaino Oyj:n hallituksen jäsenet, konsernin johtoryhmän jäsenet ja edellä mainittujen henkilöiden läheiset perheenjäsenet.

Konsernin emo- ja tytäryrityssuhteet ovat seuraavat:

	Kotipaikka	Omistus- osuus %	Äänivalta- osuus %
Pohjois-Karjalan Kirjapaino Oyj (emoyhtiö)	Joensuu		
Sanomalehti Karjalainen Oy	Joensuu	100,0	100,0
PunaMusta Oy	Joensuu	100,0	100,0
Keski-Karjalan Kustannus Oy	Parikkala	91,0	91,0
Lieksan Lehti Oy	Liekka	97,0	97,0
Pogostan Sanomat Oy	Ilomantsi	100,0	100,0
Karelia Viestintä Oy	Joensuu	100,0	100,0
Paperityö Oy	Helsinki	100,0	100,0
Pohjois-Karjalan Ilmoitusvalmistus Oy	Joensuu	100,0	100,0
Pohjois-Karjalan Uudet Mediat Oy	Joensuu	100,0	100,0
Ylä-Karjala Oy	Nurmes	100,0	100,0
Pohjois-Karjalan Paikallislehdet Oy	Joensuu	100,0	100,0
Punamusta Tampere Oy	Joensuu	85,0	85,0

Tiedot konsernin osakkuusyrytyksistä on esitetty kohdassa 12. Osuudet osakkuusyrytyksissä

Lähipiiriliiketoimet

Konsernilla ei ole merkittäviä liiketapahtumia lähipiirin kanssa.

Johdon työsuhde-etuudet	2008	2007
Palkat ja muut lyhytaikaiset työsuhde-etuudet	587	658
Palkat ja palkkiot		
Toimitusjohtaja	172	167
Hallituksen jäsenet:		
Laakkonen Yrjö	60	57
Laakkonen Jyrki	30	28
Laakkonen Reetta	15	14
Laakkonen Hannu	15	14
Mäkihonko Juha	15	14
Broman Väinö	4	14
Pelkonen Paavo	15	14
Yhteensä	154	155

Konsernissa ei ole sovittu lakisääteistä eläketurvaa olennaisesti paremmista eläke-etuuksista.

25. Tilinpäätöspäivän jälkeiset tapahtumat

Konserniyhtiöissä, PunaMusta Oy:ssä, Punamusta Tampere Oy:ssä ja Paperityö Oy:ssä on käynnistetty helmikuussa 2009 yt-neuvottelut, joiden tavoitteena on tehostaa toimintaa ja sopeuttaa kapasiteettia ja kustannuksia markkinoilla vallitsevaan alentu-neeseen kysyntään.

26. Viiden vuoden lukusarjat

Taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut

		IFRS 2008	IFRS 2007	IFRS 2006	IFRS 2005	IFRS 2004	FAS 2004
Liikevaihto	Milj. euroa	100,2	85,6	78,4	64,7	62,9	63,6
muutos edell. vuoteen	%	17,2	9,2	21,2	2,8	12,1	13,4
Liikevoitto	Milj. euroa	10,2	10,4	8,3	7,4	6,4	7,3
osuus %/liikevaihto	%	10,1	12,1	10,5	11,4	10,2	11,5
Tulos ennen sat. eriä	Milj. euroa	6,4	10,7	10,1	9,2	9,0	8,6
osuus %/liikevaihto	%	6,4	12,5	12,9	14,2	14,3	13,5
Tulos ennen veroja	Milj. euroa	6,4	10,7	10,1	9,2	9,0	8,6
osuus %/liikevaihto	%	6,4	12,5	12,9	14,2	14,3	13,5
Bruttoinvestoinnit	Milj. euroa	6,1	20,4	6,8	1,5	3,9	3,9
osuus %/liikevaihto	%	6,1	23,8	8,7	2,3	6,3	6,1
Henkilöstö keskimäärin		508	446	429	384	389	389

Tutkimus- ja kehitysmenojen määrä on vähäinen.

Sijoitetun pääoman tuotto	%	14,1 %	23,7 %	28,9 %	26,9 %	26,5 %	25,4 %
Oman pääoman tuotto	%	13,6 %	23,4 %	25,8 %	26,3 %	28,5 %	26,7 %
Omavaraisuusaste	%	48,4 %	56,1 %	64,8 %	59,9 %	56,0 %	55,6 %
Gearing	%	60,8 %	35,8 %	12,0 %	22,0 %	30,1 %	31,0 %

Osakekohtaiset tunnusluvut

Tulos/osake *)	€	0,38	0,66	0,60	0,55	0,56	0,51
Osinko/osake **	€	0,20	0,80	3,00	3,00	10,00	10,00
Oma pääoma/osake *)	€	2,62	3,05	2,56	2,11	2,06	2,00
Osinko/tulos	%	53,1 %	121,9 %	24,9 %	27,4 %	90,1 %	97,3 %
Efektiiivinen osinkotuotto	%	1,2 %	4,6 %	1,6 %	1,7 %	10,7 %	10,7 %
Hinta/voitto-suhde (P/E-luku)		29,21	26,43	15,76	16,45	8,40	9,07
Osakkeen kaupank.kurssi	€	11,01	17,35	189,63	179,99	93,21	93,21
Osakekannan markkina-arvo *)	M€	137,8	217,2	118,7	112,6	58,3	58,3
Osakkeen vuosivaihto	kpl	80 346	108 215	45 968	3 780	3 283	3 283
Osakkeiden oik. määrä 31.12.	kpl	12 517 360	12 517 360	625 868	625 868	625 868	625 868

*) Osakeantikorjattu osakkeiden määrä v. 2007 on 12 517 360 kappaletta.

***) Osingonjako 0,20 €/osake vuodelta 2008 on hallituksen esitys.

Tunnusluvuissa ei ole huomioitu lisäosinkovaltuutusta 0,20 euroa/osake.

Tunnuslukujen laskentakaavat

Sijoitetun pääoman tuotto, %	100 x $\frac{\text{Tulos ennen veroja + korkokulut ja muut rahoituskulut}}{\text{Taseen loppusumma - korottomat velat (sis. verovelan)}}$ (keskiarvo kahden peräkkäisen vuoden taseista)
Oman pääoman tuotto, %	100 x $\frac{\text{Tulos ennen veroja - välittömät verot - verovelan muutos}}{\text{Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma + vähemmistöosuus}}$ (keskiarvo kahden peräkkäisen vuoden taseista)
Omavaraisuusaste, %	100 x $\frac{\text{Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma + vähemmistöosuus}}{\text{Taseen loppusumma - saadut ennakot}}$
Gearing, % (nettovelkaantumisaste)	100 x $\frac{\text{Korolliset velat - rahavarat}}{\text{Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma + vähemmistöosuus}}$
Tulos/osake	$\frac{\text{Emoyhtiön omistajille kuuluva osuus tuloksesta}}{\text{Osakkeiden oikaistu keskimääräinen kappalemäärä}}$
Osinko/osake	$\frac{\text{Tilikauden osinko}}{\text{Osakkeiden oikaistu kappalemäärä}}$
Oma pääoma/osake	$\frac{\text{Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma}}{\text{Osakkeiden oikaistu kappalemäärä}}$
Osinko/tulos, %	100 x $\frac{\text{Osinko/osake}}{\text{Tulos/osake}}$
Efektiiivinen osinkotuotto, %	100 x $\frac{\text{Osinko/osake}}{\text{Osakkeen kurssi}}$
Hinta/voitto-suhde (P/E-luku), %	$\frac{\text{Osakkeen kurssi vuoden lopussa}}{\text{Tulos/osake}}$
Osakekannan markkina-arvo	Osakkeiden lukumäärä x osakkeen kurssi

27. Osakkeenomistuksen jakauma ja tiedot osakkeenomistajista

Osakkeenomistuksen jakauma ja tiedot osakkeenomistajista ovat luettavissa emoyhtiön tilinpäätöksen liitetiedoista.

Emoyhtiön toimintakertomus

Tilikausi 1.1.–31.12.2008

Yleistä

Vuosi 2008 muodostui selväksi käännekohtaksi Suomessa pitkään jatkuneen talouskasvun päätteeksi. Koko kevät 2008 elettiin vielä hidastuvan kasvun vaihetta, mutta jo alkukesästä alkoivat selvät talouskäänteiden merkit näkyä. Bruttokansantuote kasvoi viimeisimpien ennusteiden mukaan noin 2 prosenttia. Mediamainonnan määrä painetussa mediassa laski 2,5 % vuonna 2008 sähköisen mediamainonnan kasvaessa 11,5 %. Painettu media muodosti edelleen 65,5 % (n. 1.000 miljoonaa euroa) koko mediamainonnasta (n. 1.500 miljoonaa euroa).

Myös maamme graafisen teollisuuden toiminnassa yleinen suhdannekäännö näkyi voimakkaasti, mutta jonkin verran yleistä käännettä myöhemmin. Painotuotteiden vienti oli vuonna 2008 peräti 9 % vuoden 2007 vientiä pienempi. Etenkin vienti Ruotsiin, Tanskaan ja Iso-Britanniaan laski voimakkaasti. Venäjän vienti sitä vastoin kasvoi. Venäjän viennin osuus kasvoi peräti 40 %:iin. Myyntihinnat olivat graafisella alalla edelleen alhaisia ja toimialajärjestelyt jatkuivat.

Pohjois-Karjalan Kirjapaino Oyj on Pohjois-Karjalan Kirjapaino -konsernin emoyhtiö. Yhtiö tarjoaa tytäryhtiöilleen hallinto- ja tietohallintopalvelut, omistaa kiinteistöjä sekä harjoittaa arvopaperikauppaa. Pohjois-Karjalan Kirjapaino Oyj:n osake on kaupankäynnin kohteena Pohjoismaisessa Pörssissä. Pohjois-Karjalan Kirjapaino Oyj kuuluu Kulutustavarat ja -palvelut -toimialaluokkaan ja on markkina-arvoltaan keskisuuri yhtiö. Yhtiön kaupankäyntitunnus on PKK1V. Yhtiön suurin yksittäinen osakkeenomistaja on Kauppahuone Laakkonen Oy, joka omistaa yhtiön osakkeista noin 25 prosenttia.

Osakkeen kaupankäyntikurssi katsauskauden lopussa oli 11,01 euroa, osakekannan markkina-arvo katsauskauden päätöskursilla oli 137,8 miljoonaa euroa. Osakkeen vaihto katsauskauden aikana oli 80 346 kappaletta.

Pohjois-Karjalan Kirjapaino -konsernista on laadittu erillinen toimintakertomus.

Toiminnallinen kehitys

Pohjois-Karjalan Kirjapaino Oyj:n liikevaihto koostuu hallintopalveluiden myynnistä ja arvopaperikaupasta. Liikevaihtoa vuonna 2008 kertyi 2,8 miljoonaa euroa, edellisvuonna yhtiön liikevaihto oli 4,6 miljoonaa euroa. Arvopaperikaupan liikevaihto oli 1,4 miljoonaa euroa, edellisvuonna se oli 3,5

miljoonaa euroa. Liiketoiminnan muut tuotot olivat 2,2 miljoonaa euroa (edellisvuonna 1,7 miljoonaa euroa). Liiketoiminnan muut tuotot ovat pääsääntöisesti vuokratuottoja. Arvopaperikaupan liikevoitto vuonna 2008 oli -0,7 miljoonaa euroa, kun se vuotta aiemmin oli 1,3 miljoonaa euroa. Liiketoiminnan tulos ennen satunnaiseriä, tilinpäätössiirtoja ja veroja oli -1,1 miljoonaa euroa, kun vuotta aiemmin vastaava luku oli 0,9 miljoonaa euroa.

Emoyhtiö sai konserniavustusta tytäryhtiöiltään vuonna 2009 yhteensä 8,2 miljoonaa euroa, edellisvuonna 8,9 miljoonaa

Yhtiön arvopaperisalkun arvo vuoden 2008 lopussa oli 6,8 miljoonaa euroa, edellisvuonna 6,6 miljoonaa euroa. Yhtiön rahoitusasema on vakaa.

Pohjois-Karjalan Kirjapaino Oyj:n investoinnit vuonna 2008 olivat 1,8 miljoonaa euroa. Investoinnit olivat pääasiassa kiinteistölaajennukseen liittyviä.

Tunnusluvut

Pohjois-Karjalan Kirjapaino Oyj:n tunnuslukuja kuluneelta vuodelta sekä sitä edeltäneeltä kahdelta vuodelta

	2008	2007	2006
Liikevaihto (1 000 €)	2 764	4 635	3 645
Liikevoitto	-959	715	356
Liikevoitto-%	-34,7	15,4	9,8
Sijoitetun pääoma tuotto-%	-0,7	3,5	2,6
Current Ratio	1,8	1,3	3,1
Omavaraisuusaste-%	61,0	75,0	85,6
Henkilöstö keskim.	22	21	21
Palkat (1 000 €)	1 150	1 060	984

Riskit ja epävarmuustekijät

Emoyhtiön liiketoiminta muodostuu kirja- ja tarrapainot sekä lehtitoimialan liiketoiminnoista, jotka toimivat tytäryhtiöissä. Lisäksi emoyhtiö omistaa ja vuokraa kiinteistöjä, harjoittaa arvopaperikauppaa sekä myy hallinto- ja tietohallintopalveluita konserniyhtiöille. Pohjois-Karjalan Kirjapaino Oyj:n riskit ja epävarmuustekijät liittyvät liiketoimintojen kannattavuuteen. Arvopaperikauppa ja arvopaperisalkun arvon muutokset vaikuttavat emoyhtiön ja konsernin tulokseen.

Ympäristö

Konsernissa on sitouduttu noudattamaan ympäristölainsäädäntöä ja kestäväen kehityksen periaatteita.

Organisaatio

Pohjois-Karjalan Kirjapaino Oyj:n toimitusjohtajana toimii Raimo Puustinen.

Yhtiön palveluksessa on 23 henkilöä.

Hallitus

Yhtiön hallitukseen kuuluivat kertomusvuoden lopussa puheenjohtajana hallituksen puheenjohtaja Yrjö Laakkonen, varapuheenjohtajana hallituksen puheenjohtaja Jyrki Laakkonen ja varsinaisina jäseninä professori Paavo Pelkonen, toimitusjohtaja Juha Mäkihönko, Hannu Laakkonen ja Reetta Laakkonen.

Tilintarkastus

Yhtiön varsinaisena tilintarkastajana toimii Ernst & Young Oy, KHT-yhteisö, päävastuullisena tilintarkastajana KHT Eero Huusko.

Voitonjako

Pohjois-Karjalan Kirjapaino Oyj:n hallitus esittää yhtiökokoukselle jaettavaksi osinkoa 0,20 euroa osakkeelle, yhteensä 2 503 472,00 euroa. Hallitus esittää lisäksi, että yhtiökokous valtuuttaa hallituksen päättämään enintään 0,20 euron lisäosingosta osaketta kohden vuoden 2009 aikana.

Yhtiön osakkeet

Yhtiön osakepääoma jakautuu seuraavasti:

	2008		2007	
	kpl	1000 €	kpl	1000 €
Osakkeet	12 517 360	1 053	12 517 360	1 053

Kaikilla osakkeilla on samanlainen oikeus osinkoon ja yhtiön varoihin.

Näkymät vuodelle 2009

Vuonna 2008 alkanut taantuma jyrkkenee toimintavuoden 2009 aikana nopeasti ja jatkunee seuraavan vuoden puolelle.

Graafisella toimialalla kilpailutilanteen uskotaan pysyvän kiireänä ja kilpailijoiden aggressiivisen hinnoittelun lisääntyvän, mikä on este hintatason merkittävälle korottamiselle. Taloudellisen taantuman seurauksena alkuvuoden 2009 kapasiteetin käyttöaste on laskenut konsernin kaikissa kirja- ja tarrapainotuotantoyksiköissä ja liikevaihdon odotetaan laskevan edellisvuoteen verrattuna niin kotimaassa kuin myös länsiviennissä ja Venäjällä. Länsivientiä ja Venäjän vientiä hankaloittaa lisäksi Ruotsin ja Norjan kruunun sekä ruplan arvojen voimakas ale-

neminen euroon nähden. Venäjän markkinoilla myös asiakkaiden maksukäyttäytyminen on hidastunut. Jotta kustannusten nousu ja liikkaparasiteetti eivät heikentäisi konsernin kannattavuutta merkittävästi, on PunaMusta Oy:ssä, Punamusta Tampere Oy:ssä ja Paperityö Oy:ssä käynnistetty yt-neuvottelut, joiden tavoitteena on tehostaa toimintaa ja sopeuttaa kustannuksia markkinoilla vallitsevaan alentuneeseen kysyntään. Kysyntätilanteen ei uskota paranevan vielä vuoden 2009 aikana. Tilikaudelle 2009 ei ole suunnitteilla merkittäviä investointeja.

Sanomalehti Karjalaisen näkymät vuodelle 2009 ovat alkuvuoden perusteella tyydyttävät. Kannattavuus laskee, mutta säilynee silti etenkin lehtiyhtiöiden suhteellisessa vertailussa hyvällä tasolla. Vuodesta 2009 odotetaan ilmoitusmyynnillisesti taantuvaa; sen sijaan levikillisesti odotetaan entisten asemien säilyttämistä. Toimintatapojen tehostamisen takia kustannuskehityksen odotetaan olevan maltillista. Lehtitoimialan liiketoiminnan kannalta mediamarkkinoiden kehityksellä on merkittävä vaikutus tulokseen. Sanomalehti-ilmoittelu heijastelee ilmestymisalueen taloudellista vireyttä. Joensuun seudun taloudellinen kehitys on ollut myönteistä, mutta uhkaa taloustaantumana pitkittyessä kääntyy laskuun.

Konsernin liikevaihdon ja kannattavuuden arvioidaan laskevan edellisen vuoden tasosta, mikäli toimialojen markkinatilanteessa ja yleisessä taloudellisessa tilanteessa ei tapahdu käännettä positiivisempaan suuntaan.

EMOYHTIÖN TULOSLASKELMA

(1000 euroa)	1.1.-31.12.2008		1.1.-31.12.2007	
LIKEVAIHTO		2 764		4 635
Liiketoiminnan muut tuotot		2 200		1 730
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	2 280		2 827	
Varastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	-196	-2 084	-649	-2 178
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	1 150		1 060	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	138		97	
Muut henkilösivukulut	83	-1 371	85	-1 242
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot		-742		-531
Liiketoiminnan muut kulut		-1 726		-1 699
LIKEVOITTO/TAPPIO		-959		715
Rahoitustuotot ja -kulut				
Tuotot osuuksista				
Saman konsernin yrityksissä	278		398	
Tuotot muista pysyvien vastaavien sijoituksista				
Saman konsernin yrityksiltä	399		6	
Muilta	11		12	
Muut korko- ja rahoitustuotot				
Muilta			1	
Korkokulut ja muut rahoituskulut				
Saman konsernin yrityksille	-145		-91	
Muille	-665	-122	-95	231
VOITTO/TAPPIO ENNEN				
SATUNNAISERIÄ		-1 081		946
Satunnaiset erät				
Satunnaiset tuotot		8 164		8 889
VOITTO ENNEN				
TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA		7 083		9 835
Tilinpäätössiirrot				
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)		-301		-179
Tuloverot		-1 554		-2 070
TILIKAUDEN VOITTO		5 228		7 586

EMOYHTIÖN TASE
(1000 euroa)

VASTAAVAA	31.12.2008		31.12.2007	
PYSYVÄT VASTAAVAT				
Aineettomat hyödykkeet				
Aineettomat oikeudet	62		65	
Muut pitkävaikutteiset menot	83	145	74	139
Aineelliset hyödykkeet				
Maa- ja vesialueet	205		187	
Rakennukset ja rakennelmat	15 355		12 069	
Koneet ja kalusto	195		269	
Muut aineelliset hyödykkeet	158		120	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	25	15 938	2 334	14 979
Sijoitukset				
Osuudet saman konsernin yrityksissä	8 583		8 583	
Saamiset saman konsernin yrityksiltä	9 135		8 516	
Osuudet omistusyhteisyhteisöissä				
Muut osakkeet ja osuudet	382		376	
Muut saamiset	56	18 156	56	17 531
VAIHTUVAT VASTAAVAT				
Vaihto-omaisuus				
Pörssiosakkeet		6 836		6 640
Saamiset				
Lyhytaikaiset				
Myyntisaamiset	75		13	
Saamiset saman konsernin yrityksiltä	3 065		3 312	
Muut saamiset	6			
Siirtosaamiset	792	3 938	145	3 470
Rahat ja pankkisaamiset		95		195
Vastaavaa yhteensä		45 108		42 954
VASTATTAVAA	31.12.2008		31.12.2007	
OMA PÄÄOMA				
Osakepääoma	1 053		1 053	
Ylikurssirahasto	7 668		7 668	
Edellisten tilikausien voitto	10 017		12 692	
Tilikauden voitto	5 228	23 966	7 339	28 752
TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ				
Poistoero		4 756		4 455
VIERAS PÄÄOMA				
Pitkäaikainen				
Lainat rahoituslaitoksilta		10 200		1 600
Lyhytaikainen				
Lainat rahoituslaitoksilta	4 600		6 363	
Saadut ennakot	19		24	
Ostovelat	205		578	
Velat saman konsernin yrityksille	742		635	
Muut velat	293		211	
Siirtovelat	327	6 186	336	8 147
Vastattavaa yhteensä		45 108		42 954

EMOYHTIÖN RAHOITUSLASKELMA
(1000 euroa)

	2008	2007
Liiketoiminnan rahavirta		
Voitto (tappio)ennen satunnaisia eriä	-1 081	946
Rahoitustuotot ja -kulut	-121	231
Oikaisut liikevoittoon	742	531
Käyttöpääoman muutos	-138	-771
Maksetut korot ja maksut	-657	-168
Saadut korot	216	15
Maksetut välittömät verot	-2 441	-1 960
Liiketoiminnan rahavirta	-3 480	-1 176
Investointien rahavirta:		
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-1 745	-6 678
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot	38	1
Myönnetyt lainat	-1 930	-4 255
Investoinnit muihin sijoituksiin	-18	-260
Lainasaamisten takaisinmaksut	330	
Luovutustulot muista sijoituksista	9	
Saadut osingot investoinneista	339	311
Investointien rahavirta:	-2 977	-10 881
Rahoituksen rahavirta:		
Lyhytaikaisten lainojen nostot	26 200	15 350
Lyhytaikaisten lainojen takaisinmaksut	-23 300	-5 200
Pitkäaikaisten lainojen nostot	10 000	2 000
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut	-663	-526
Saadut ja maksetut ennakkomaksut	-5	4
Maksetut osingot ja muu voitonjako	-9 986	-1 876
Saadut ja maksetut konserniavustukset	4 111	2 148
Rahoituksen rahavirta:	6 357	11 900
Rahavarojen muutos	-100	-157
Rahavarat 1.1.	195	352
Rahavarat 31.12.	95	195
Käyttöpääoman muutos		
Lyhytaikaisten korottomien liikesaamisten muutos		
lisäys (-)/ vähennys (+)	391	-534
Vaihto-omaisuuden lisäys (-)/vähennys (+)	-196	-649
Lyhytaikaisten korottomien velkojen lisäys(+)/vähennys (-)	-333	412
Käyttöpääoman muutos	-138	-771

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT**Laadintaperiaatteet****Vaihto-omaisuuden arvostus**

Vaihto-omaisuus on arvostettu aineiden, tavaroiden ja valmisteiden osalta muuttuvaan hankintamenuon ja arvopaperit hankintamenuon tai tilinpäätöspäivän pörssikurssiin, mikäli se on alempi. Emoyhtiön vaihto-omaisuuteen sisältyvien arvopapereiden markkina-arvo 31.12.2008 oli 7,8 miljoonaa euroa (kirjanpitoarvo 6,8 miljoonaa euroa).

Pysyvien vastaavien arvostus

Tilinpäätös on laadittu suunnitelman mukaisin poistoin, jotka perustuvat alkuperäiseen hankintamenuon ja aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden taloudelliseen pitoaikaan. Suunnitelman mukaisten ja kirjattujen poistojen erotus esitetään tuloslaskelmassa tilinpäätössiirtona. Kertynyt poistoero esitetään taseen vastattavaa puolella yhtenä eränä.

Poistoajat ovat seuraavat:

Rakennukset ja rakennelmat	40 vuotta
Rakennusten irtaimet ainesosat	10 vuotta
Väestönsuojat	15 vuotta
Painon ja postituksen koneet	10 vuotta
Muut koneet ja kalusto	5 vuotta
Aineettomat oikeudet	5 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot	5-10 vuotta
Liikearvo	5 vuotta

Ulkomaanrahamääräiset erät

Ulkomaanrahamääräiset saamiset ja velat on arvostettu käyttäen tilinpäätöspäivän kurseja.

Kurssierot on kirjattu tuloslaskelmaan.

Eläkevastuut

Konsernin eläkevastuu on pääsääntöisesti katettu TYEL-vakuutuksella ja menot on käsitelty suoriteperusteisesti.

LIITETIEDOT
(1000 euroa)

1. Liikevaihdon jako toimialoittain ja markkina-alueittain	2008	2007
Muu toiminta	1 369	1 163
Arvopaperikauppa	1 395	3 472
Yhteensä	2 764	4 635
Maantieteellinen jakauma:		
Kotimaa	2 764	4 635
2. Liiketoiminnan muut tuotot	2008	2007
Kiinteistötoiminnan vuokratuotot	2 065	1 708
Sijoitusten ja käyttöomaisuuden myyntivoitot	18	
Lisenssien myynti	17	14
Muut	100	8
Yhteensä	2 200	1 730
3. Henkilöstökulut ja henkilökunnan lukumäärä keskimäärin	2008	2007
Palkat	1 150	1 060
Eläkekulut	138	97
Muut henkilöstökulut	83	85
Tuloslaskelman henkilöstökulut	1 371	1 242
Luontoisedut verotusarvo	14	14
Yhteensä	1 385	1 256
Palkat ja korvaukset tilikauden aikana toimitusjohtajalle ja hallituksen jäsenille	327	322
Luontoisedut	12	12
Yhtiön palveluksessa tilikauden aikana ollut vakinainen henkilökunta: Toimihenkilöt	22	21
4. Poistot	2008	2007
Suunnitelman mukaan		
Rakennukset	620	409
Koneet ja kalusto	78	86
Aineettomat oikeudet	33	28
Muut pitkävaikutteiset menot	11	8
Yhteensä	742	531
Poistoeron muutos		
Rakennukset	-308	-162
Koneet ja kalusto		-15
Aineettomat oikeudet	5	-3
Muut pitkävaikutteiset menot	2	1
Yhteensä	-301	-179
5. Liiketoiminnan muut kulut	2008	2007
Sijoituskiinteistöjen hoitokulut	196	177
Henkilösivukulut	147	132
Toimitilakulut	612	523
Tiedonsiirto-, atk-, konttorikulut	444	305
Autokulut	40	31
Vakuutukset	4	5
Matkustus-, edustus-, ja neuvottelukulut	86	265
Mainonnan ja markkinoinnin kulut	35	27
Muut kulut	99	176
Yhteensä	1 663	1 641

6. Tilintarkastajan palkkiot	2008	2007
Maksetut palkkiot KHT-Yhteisö Ernst & Young Oy		
tilintarkastuspalkkiot	53	40
veroneuvonta		4
muut palkkiot	10	14
Yhteensä	63	58
7. Konsernin sisäiset rahoitustuotot ja -kulut	2008	2007
Osinkotuotot saman konsernin yrityksiltä	278	398
Korkotuotot saman konsernin yrityksiltä pitkäaikaisista sijoituksista	399	6
Korkokulut ja muut rahoituskulut saman konsernin yrityksille	145	91
8. Satunnaiset tuotot ja kulut	2008	2007
Konserniavustukset, saadut	8 164	8 889
9. Tuloverot	2008	2007
Tuloverot satunnaisista eristä	2 122	2 311
Tuloverot varsinaisesta toiminnasta	-568	-241
Yhteensä	1 554	2 070

10 .KÄYTTÖMAISUUS

Emoyhtiö	Aineettomat hyödykkeet			Aineelliset hyödykkeet					Yhteensä
	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaikutteiset menot	Yhteensä	Maa-alueet	Rakennukset	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja keskener. hankinnat	
Hankintameno 1.1.2008	293	555	848	187	21 185	2 077	120	2 334	25 903
Lisäykset	29	20	49	18	3 905	43	38	1 198	5 202
Vähennykset	-6				-10	-175		-3 507	-3 692
Siirrot erien välillä									
Hankintameno 31.12.2008	316	575	897	205	25 080	1 945	158	25	27 413
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1.2008	-228	-481	-709		-9 116	-1 809			-10 925
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	6				10	137			147
Tilikauden poisto	-33	-11	-44		-619	-78			-697
Arvonalennukset									
Kertyneet poistot 31.12.2008	-255	-492	-753		-9 725	-1 750			-11 475
Arvonkorotukset									
Kirjanpitoarvo 31.12.2008	62	83	145	205	15 355	195	158	25	15 938
Kirjanpitoarvo 31.12.2007	65	74	139	187	12 069	269	120	2 334	14 979
Tuotannon koneiden ja laitteiden kirjanpitoarvo 31.12.2008						43			
31.12.2007						43			

Sijoitukset	Osakkeet	Osakkeet	Saamiset	Saamiset	Yhteensä
	Konserni-yritykset	Muut	Konserni-yritykset	Muut	
Hankintameno 1.1.2008	8 583	376	8 516	56	17 531
Lisäykset		18	619		637
Vähennykset		-12			
Siirrot erien välillä					
Hankintameno 31.12.2008	8 583	382	9 135	56	18 156
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1.2008					
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot					
Tilikauden poisto					
Arvonalennukset					
Kertyneet poistot 31.12.2008					
Kirjanpitoarvo 31.12.2008	8 583	382	9 135	56	18 156

11. Emoyhtiön omistamat osakkeet konserniyrityksissä

Konserniyritysosakkeet	Omistus- osuus%	Äänivalta%
Lieksan Lehti Oy	97.0	97.0
Keski-Karjalan Kustannus Oy	91.0	91.0
Ylä-Karjala Oy	100.0	100.0
Pogostan Sanomat Oy	100.0	100.0
Paperityö Oy	100.0	100.0
Karelia Viestintä Oy	100.0	100.0
Sanomalehti Karjalainen Oy	100.0	100.0
PunaMusta Oy	100.0	100.0
Pohjois-Karjalan Uudet Mediat Oy	100.0	100.0
Pohjois-Karjalan Ilmoitusvalmistus Oy	100.0	100.0
Pohjois-Karjalan Paikallislehdet Oy	100.0	100.0

12. Pitkäaikaiset sijoitukset konserniyrityksiin**2008****2007**

Saamiset samaan konserniin kuuluvilta yrityksiltä

Pysyvät vastaavat

Paperityö Oy	1 000	700
PunaMusta Oy	8 050	7 601
Pohjois-Karjalan Uudet Mediat Oy	85	95
Pohjois-Karjalan Paikallislehdet Oy		120
Yhteensä	9 135	8 516

13. Konsernisaamiset ja -velat**2 008****2 007**

Saamiset samaan konserniin kuuluvilta yrityksiltä

Vaihtuvat vastaavat

Myyntisaamiset	13	108
Siirtosaamiset	3 052	3 204
Yhteensä	3 065	3 312

Velat samaan konserniin kuuluville yrityksille

Vieras pääoma, lyhytaikainen

Ostovelat	9	14
Muut lyhytaikaiset velat	604	550
Siirtovelat	129	71
Yhteensä	742	635

14. Siirtosaamiset ja siirtovelat

Siirtosaamisten olennaisimmat erät ovat konserniavustukset 3,0 miljoonaa euroa ja arvioitu veronpalautus 0,7 miljoonaa euroa

Siirtovelkojen olennaisimmat erät ovat, vuosilomapalkat sosiaalikuluneen, sekä sosiaalivakuutusten lisämaksut yht. 0,2 miljoonaa euroa.

EMOYHTIÖN TILINPÄÄTÖS, FAS

15. Oma pääoma	2008	2007
Osakepääoma 1.1.	1 053	1 053
Osakepääoma 31.12.	1 053	1 053
Ylikurssirahasto 1.1.	7 668	7 668
Ylikurssirahasto 31.12.	7 668	7 668
	8 721	8 721
Voitto edellisiltä tilikausilta 1.1.	20 031	14 570
Osingonjako	-10 014	-1 878
Voitto edellisiltä tilikausilta 31.12.	10 017	12 692
Tilikauden voitto	5 228	7 339
	15 245	20 031
Oma pääoma yhteensä	23 966	28 752
Laskelma jakokelpoisista varoista	2008	2007
Voitto edellisiltä tilikausilta	10 017	12 692
Tilikauden voitto	5 228	7 339
Yhteensä	15 245	20 031

16. Emoyhtiön osakepääoma osakelajeittain

		2 008		2 007
	Kpl	1000 euroa	Kpl	1000 euroa
Osakkeet	12 517 360	1 053	12 517 360	1 053

17. Annetut pantit ja vastuusitoumukset

Omasta velasta			
Pantatut osakkeet		1 999	1 999
Kiinnitykset maa-alueisiin ja rakennuksiin		11 113	11 113
Yhteensä		13 112	13 112
Samaan konserniin kuuluvien yritysten puolesta Takaukset		6 739	6 458

Vastuut ovat emo- ja tytäryhtiöiden veloista.

Leasingvastuut	31.12.2008	31.12.2007
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	29	19
Myöhemmin maksettavat	40	9
Yhteensä	69	28
Vuokravastuut	31.12.2008	31.12.2007
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	18	18
Myöhemmin maksettavat	643	654
Yhteensä	661	672

Muut taloudelliset vastuut

Nurmeksen Sanomat Ky:n vastuunalaisen yhtiömiehen osuus (yhtiöllä ei ole toimintaa, varoja eikä velkoja).

18. Muut

Konsernilla ei ole ollut merkittäviä tuotekehitysmenoja.

Hallituksen antivaltuutusta ja johdon osapalkkioita ei ole, eikä myöskään johdannaissopimuksista aiheutuvia vastuita.

Yhtiön hallituksen esitys voittoa koskeviksi toimenpiteiksi

Voitonjakokelpoiset varat ovat 15 244 904,48 euroa.

	Euroa (€)
Yhtiön hallitus esittää, että	
tilikauden voitto	5 227 925,81
sekä edellisten tilikausien voitto	10 016 978,67
yhteensä	15 244 904,48
käytetään seuraavalla tavalla:	
osinkoa jaetaan 0,20 euroa jokaiselle ulkona olevalle osakkeelle 12 517 360 kappaleelle eli yhteensä	2 503 472,00
hallituksen käytettäväksi jätetään	17 000,00
voitto- ja tappioutilille jätetään	12 724 432,48
yhteensä	15 244 904,48

Hallitus esittää lisäksi, että yhtiökokous valtuuttaa hallituksen päättämään enintään 0,20 euron lisäosingosta osaketta kohden vuoden 2009 aikana. Konsernin taloudellisessa asemassa ei ole tapahtunut tilikauden päättymisen jälkeen oleellisia muutoksia.

Tilinpäätöksen allekirjoitukset

Joensuussa helmikuun 27. päivänä 2009

POHJOIS-KARJALAN KIRJAPAINO OYJ

Yrjö Laakkonen

Jyrki Laakkonen

Reetta Laakkonen

Hannu Laakkonen

Juha Mäkihonko

Paavo Pelkonen

Raimo Puustinen
toimitusjohtaja

Tilintarkastusmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Joensuussa maaliskuun 2. päivänä 2009

ERNST & YOUNG OY
KHT-yhteisö

Eero Huusko
KHT

TILINTARKASTUSKERTOMUS

Pohjois-Karjalan Kirjapaino Oyj:n yhtiökokoukselle

Olemme tarkastaneet Pohjois-Karjalan Kirjapaino Oyj:n kirjanpidon, tilinpäätöksen, toimintakertomuksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1. - 31.12.2008. Tilinpäätös sisältää konsernin taseen, tuloslaskelman, rahavirtalaskelman, laskelman oman pääoman muutoksista ja liitetiedot sekä emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Hallituksen ja toimitusjohtajan vastuu

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta ja siitä, että konsernitilinpäätös antaa oikeat ja riittävät tiedot EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti ja että tilinpäätös ja toimintakertomus antavat oikeat ja riittävät tiedot Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti. Hallitus vastaa kirjanpidon ja varainhoidon valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä ja toimitusjohtaja siitä, että kirjanpito on lain mukainen ja että varainhoito on luotettavalla tavalla järjestetty.

Tilintarkastajan velvollisuudet

Tilintarkastajan tulee suorittaa tilintarkastus Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti ja sen perusteella antaa lausunto tilinpäätöksestä, konsernitilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta. Hyvä tilintarkastustapa edellyttää ammattieettisten periaatteiden noudattamista ja tilintarkastuksen suunnittelua ja suorittamista siten, että saadaan kohtuullinen varmuus siitä, että tilinpäätöksessä tai toimintakertomuksessa ei ole olennaisia virheellisyksiä ja että emoyhtiön hallituksen jäsenet ja toimitusjohtaja ovat toimineet osakeyhtiölain mukaisesti.

Tilintarkastustoimenpiteillä tulisi varmistua tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen lukujen ja muiden tietojen oikeellisuudesta. Toimenpiteiden valinta perustuu tilintarkastajan harkintaan ja arvioihin riskeistä, että tilinpäätöksessä on väärinkäytöksestä tai virheestä johtuva olennainen virheellisyys. Tarvittavia tarkastustoimenpiteitä suunniteltaessa arvioidaan myös tilinpäätöksen laadintaan ja esittämiseen liittyvää sisäistä valvontaa. Lisäksi arvioidaan tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen yleistä esittämistapaa, tilinpäätöksen laatimisperiaatteita sekä johdon tilinpäätöksen laadinnassa soveltamia arvioita.

Tilintarkastus on toteutettu Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Käsityksemme mukaan olemme suorittaneet tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvia tarkastustoimenpiteitä lausuntoamme varten.

Lausunto konsernitilinpäätöksestä

Lausuntonamme esitämme, että konsernitilinpäätös antaa EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot konsernin taloudellisesta asemasta sekä sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista.

Lausunto tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös ja toimintakertomus antavat Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat ristiriidattomia.

Joensuussa 2. maaliskuuta 2009

Ernst & Young Oy
KHT-yhteisö

Eero Huusko
KHT

OSAKKEET JA OSAKKEENOMISTAJAT

Osakepääoman rakenne

Yhtiön osakepääoma on 1 052 634,41 euroa. Osakkeita on 12 517 360 kappaletta.
Pohjois-Karjalan Kirjapaino Oyj:n osakkeet on liitetty arvo-osuusjärjestelmään 19.9.1998.

Yhtiön osake noteerataan Pohjoismaisessa Pörssissä, keskisuuret yhtiöt.
Yhtiön kaupankäyntitunnus on PKK1V.

Omistuksen jakautuminen suuruusluokittain 31.12.2008

osakkeiden lukumäärä	omistajien lukumäärä	%	osakkeiden kokonaismäärä	%	äänimäärä	%
1 - 999	627	72,24	173 886	1,39	173 886	1,39
1 000 - 1 999	97	11,18	125 232	1,00	125 232	1,00
2 000 - 4 999	77	8,87	223 860	1,79	223 860	1,79
5 000 -	67	7,71	11 958 142	95,53	11 958 142	95,53
Yhteensä	868	100	12 481 120	99,71	12 481 120	99,71
Odotusluettelolla			0	0	0	0
Yhteistilillä			36 240	0,29	36 240	0,29
Liikkeeseenlaskettu määrä			12 517 360	100	12 517 360	100

Sektorijakauma 31.12.2008

	omistajien lukumäärä	%	osakkeiden määrä	%	äänimäärä	%
Yritykset	39	4,49	3 265 917	26,09	3 265 917	26,09
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	7	0,81	10 304	0,08	13 268	0,11
Julkisyhteisöt	1	0,12	4 180	0,03	4 180	0,03
Kotitaloudet	807	92,97	8 930 685	71,35	8 930 685	71,35
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	11	1,27	66 340	0,53	66 340	0,53
Euroopan Unioni	3	0,35	200 700	1,60	200 730	1,60
Yhteensä	868	100	12 478 126	99,70	12 481 120	99,71
Odotusluettelolla			0	0	0	0
Yhteistilillä			36 240	0,29	36 240	0,29
Liikkeelle laskettu määrä,			12 517 360	100	12 517 360	100
joista hallintarekisteröityjä			2 994	0,02		

Suurimmat osakkeenomistajat 31.12.2008

	osakkeiden lukumäärä	%	Äänimäärä	%
1. Kauppahuone Laakkonen Oy	3 140 060	25,09	3 140 060	25,09
2. Laakkonen Hannu	2 675 540	21,37	2 675 540	21,37
3. Laakkonen Yrjö	2 432 540	19,43	2 432 540	19,43
4. Laakkonen-Mäkihonko Päivi	1 270 320	10,15	1 270 320	10,15
5. Laakkonen Jyrki	451 160	3,60	451 160	3,60
6. Laakkonen Reetta	352 580	2,82	352 580	2,82
7. Laakkonen Outi	245 240	1,96	245 240	1,96
8. Laakkonen Kaarina	208 000	1,66	208 000	1,66
9. Laakkonen Erkki	199 760	1,60	199 760	1,60
10. Laakkonen Riitta	78 840	0,63	78 840	0,63

Yhtiön hallitus ja toimitusjohtaja omistavat yhteensä 47,32 % osakkeista ja 47,32 % äänivallasta.

Yhtiön hallitus:
Juha Mäkihonko, Jyrki Laakkonen,
Reetta Laakkonen, Yrjö Laakkonen, Hannu Laakkonen.
Kuvasta puuttuu Paavo Pelkonen.

Yhtiön hallinto

Hallitus

Yrjö Laakkonen s. 1943

yhtiön hallituksen jäsen vuodesta 1986, hallituksen puheenjohtaja vuodesta 1989, hallituksen puheenjohtaja, Kauppahuone Laakkonen Oy. Omistaa Pohjois-Karjalan Kirjapaino Oyj:n osakkeita 2 432 540 kpl.

Jyrki Laakkonen s. 1966

yhtiön hallituksen jäsen vuodesta 1989, hallituksen varapuheenjohtaja vuodesta 2006, toimitusjohtaja Kauppahuone Laakkonen Oy. Omistaa Pohjois-Karjalan Kirjapaino Oyj:n osakkeita 451 160 kpl.

Paavo Pelkonen s. 1948

yhtiön hallituksen jäsen vuodesta 1991, professori, Joensuun yliopisto, Metsätieteellinen tiedekunta. Ei omista Pohjois-Karjalan Kirjapaino Oyj:n osakkeita.

Hannu Laakkonen s. 1969

yhtiön hallituksen jäsen vuodesta 1996. Omistaa Pohjois-Karjalan Kirjapaino Oyj:n osakkeita 2 675 540 kpl.

Reetta Laakkonen s. 1968

yhtiön hallituksen jäsen vuodesta 2001. Omistaa Pohjois-Karjalan Kirjapaino Oyj:n osakkeita 352 580 kpl.

Juha Mäkihonko s. 1960

yhtiön hallituksen jäsen vuodesta 2003 toimitusjohtaja, Fortia Oy. Omistaa Pohjois-Karjalan Kirjapaino Oyj:n osakkeita 13 080 kpl.

(Osakeomistukset 31.12.2008)

Johtoryhmä:
Jari Avellan, Raimo Puustinen, Pasi Koivumaa,
Lasse Miettinen, Kirsi Koskinen.

Konsernin johtoryhmä

Raimo Puustinen s. 1957

yo-merkonomi, yhtiön toimitusjohtaja vuodesta 2000, ei omista Pohjois-Karjalan Kirjapaino Oyj:n osakkeita.

Jari Avellan s. 1968

DI, KTM, yhtiön palveluksessa vuodesta 2002, toimialajohtaja, kirja- ja tarrapainot-toimiala, PunaMusta Oy:n toimitusjohtaja, ei omista Pohjois-Karjalan Kirjapaino Oyj:n osakkeita.

Pasi Koivumaa s. 1964

KTM, yhtiön palveluksessa vuodesta 1995, toimialajohtaja, lehtitoimiala, Sanomalehti Karjalainen Oy:n vastaava päätoimittaja 1.7.2008 alkaen (Pekka Mervola 30.6.2008 saakka), ei omista Pohjois-Karjalan Kirjapaino Oyj:n osakkeita.

Lasse Miettinen s. 1954

tekniikko, yhtiön palveluksessa vuodesta 1987, tekninen johtaja, ei omista Pohjois-Karjalan Kirjapaino Oyj:n osakkeita.

Kirsi Koskinen s. 1968

DI, yhtiön palveluksessa 12.2.2008 alkaen, talousjohtaja, ei omista Pohjois-Karjalan Kirjapaino Oyj:n osakkeita. (Marjut Kurvinen yhtiön talousjohtajana 15.2.2008 saakka)

Hallituksen ja johtoryhmän sihteerinä toimii Riitta Moilanen.

Hallinnointiperiaatteet - Corporate Governance

27.2.2009

Sovellettavat säännökset

Pohjois-Karjalan Kirjapaino Oyj ("yhtiö") on suomalainen osakeyhtiö, jonka päätöksenteossa ja hallinnossa noudetaan Suomen osakeyhtiölakia ja yhtiön yhtiöjärjestyksestä sekä julkisesti noteerattuja yhtiöitä koskevia muita säädöksiä.

Lisäksi Pohjois-Karjalan Kirjapaino Oyj noudattaa toiminnassaan Arvopaperimarkkinayhdistys ry:n 1.1.2009 voimaan tullutta Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodia (Corporate Governance). Poikkeamat suosituksista on mainittu erikseen.

Konsernirakenne

Pohjois-Karjalan Kirjapaino –konsernin emoyhtiö on Pohjois-Karjalan Kirjapaino Oyj. Emoyhtiön liiketoiminta koostuu konsernihallinnosta, arvopaperikaupasta ja osakeomistuksista sekä kiinteistöjen hallinnasta ja vuokrauksesta.

Yhtiön lehtitoimialan muodostavat Pohjois-Karjalan Kirjapaino Oyj:n tytäryhtiöt Sanomalehti Karjalainen Oy, Lieksan Lehti Oy, Pogostan Sanomat Oy, Keski-Karjalan Kustannus Oy, Ylä-Karjala Oy, Karelia Viestintä Oy, Pohjois-Karjalan Paikallislehdet Oy, Pohjois-Karjalan Uudet Mediat Oy ja Pohjois-Karjalan Ilmoitusvalmistus Oy.

Yhtiön kirja- ja tarrapainot –toimialan muodostavat Pohjois-Karjalan Kirjapaino Oyj:n tytäryhtiöt PunaMusta Oy ja Paperityö Oy sekä PunaMusta Oy:n tytäryhtiö Punamusta Tampere Oy.

Yhtiökokous

Pohjois-Karjalan Kirjapaino Oyj:n varsinainen yhtiökokous pidetään vuosittain hallituksen määräämänä päivänä

huhtikuun loppuun mennessä. Yhtiökokous päättää vuosittain sille osakeyhtiölain ja yhtiöjärjestyksen mukaan kuuluvista asioista, kuten tilinpäätöksen vahvistamisesta, vastuuvapauden myöntämisestä hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle, voitonjaosta, hallituksen jäsenten palkkioista sekä hallituksen jäsenten ja tilintarkastajien valinnasta sekä heille maksettavista palkkioista.

Pohjois-Karjalan Kirjapaino Oyj:n yhtiöjärjestyksen mukaan kutsu yhtiökokoukseen on toimitettava osakkeenomistajille aikaisintaan kaksi kuukautta ja viimeistään kaksi viikkoa ennen kokousta ilmoituksella, joka julkaistaan sanomalehti Karjalaisessa tai hallituksen määräämässä muussa Joensuussa ilmestyvässä sanomalehdessä. Lisäksi Euroclear Finland Oy:n sääntöjen mukaan kutsun voi julkaista aikaisintaan kaksi kuukautta ja viimeistään viikkoa ennen yhtiökokouksen täsmäytyspäivää eli 17 päivää ennen yhtiökokousta. Yhtiökokouskutsu on Sanomalehti Karjalaisessa julkaistavan kokouskutsuilmoituksen lisäksi luettavissa myös yhtiön internetsivuilta.

Pohjois-Karjalan Kirjapaino Oyj:n hallitus

Pohjois-Karjalan Kirjapaino Oyj:n hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä huolehtii hallitus, johon yhtiöjärjestyksen mukaan kuuluu viidestä kymmeneen (5-10) varsinaista jäsentä.

Hallituksen jäsenet valitaan yhtiön varsinaisessa yhtiökokouksessa. Hallituksen jäsenen toimikausi päättyy vaalia ensiksi seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä.

Yhtiöjärjestyksessä ei ole asetettu hallituksen jäsenille yläikärajaa, rajoitettu jäsenten toimikausien lukumäärää eikä muullakaan tavalla rajoitettu yhtiökokouksen päätösvaltaa hallituksen jäsenten valinnassa. Hallitus valitsee keskuudetaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

Pohjois-Karjalan Kirjapaino Oyj:n varsinainen yhtiökokous 28.3.2008 päätti yhtiön hallituksen jäsenten lukumääräksi kuusi. Yhtiön hallituksen jäseniksi valittiin Yrjö Laakkonen, Jyrki Laakkonen, Hannu Laakkonen, Reetta Laakkonen, Juha Mäkihonko ja Paavo Pelkonen. Hallituksen puheenjohtajaksi valittiin hallituksen järjestäytymiskokouksessa Yrjö Laakkonen ja varapuheenjohtajaksi Jyrki Laakkonen.

Yhtiön hallinto ja hallituksen kokoonpano perustuvat vahvaan omistajaohjaukseen, joten yhtiön hallitus koostuu suurelta osin pääomistajista. Hallituksen jäsenet edustavat kattavasti osakkeenomistajia. Yhtiöstä ja merkittävistä osakkeenomistajista riippumaton hallituksen jäsen on Paavo Pelkonen.

Yhtiön tärkeimmissä liiketoimintaa harjoittavissa tytäryhtiöissä (Sanomalehti Karjalainen Oy, PunaMusta Oy ja Paperityö Oy) toimii hallituksen puheenjohtajana Yrjö Laakkonen ja varapuheenjohtajana Jyrki Laakkonen. Näiden yhtiöiden hallitukset koostuvat muutoin pääosin yhtiön johtoryhmän jäsenistä.

Hallituksen tehtävät ja vastuu

Hallitus huolehtii yhtiön hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä. Hallituksen tehtävät määräytyvät osakeyhtiölaissa ja yhtiöjärjestyksessä hallitukselle määritellyistä tehtävistä.

Kaikki yhtiön ja sen tytäryhtiöiden liiketoiminnan kannalta merkittävät asiat käsitellään yhtiön hallituksessa.

Hallituksen kokouksessa käsiteltäviä asioita ovat muun muassa:

- hallituksen työjärjestyksen vahvistaminen
  - yhtiön strategisten suuntaviivojen sekä yhtiön arvojen määrittely
  - vuotuisen toimintasuunnitelman ja budjetin käsittely ja hyväksyminen
  - osavuositarkastusten, konsernitilinpäätöksen ja toimintakertomuksen käsittely ja hyväksyminen
  - strategisesti tai taloudellisesti merkittävistä investoinneista ja omaisuuden hankinnasta ja myynneistä päättäminen
  - rahoitukseen liittyvistä vastuusitoumuksista päättäminen
  - arvopaperikaupan laajuudesta päättäminen
  - konsernin riskienhallinta- ja raportointimenettelyn seuraaminen
  - henkilöstön palkitsemisen periaatteista päättäminen
  - yhtiön toimitusjohtajan ja toimialajohtajien nimittäminen ja päättäminen heidän palkkaeduistaan
  - ehdotusten valmistelu yhtiökokoukselle.
- Yhtiön tilintarkastajan hallitus tapaa vähintään kerran vuodessa.

Hallituksen kokouksissa ovat läsnä emoyhtiön toimitusjohtaja, lehtitoimialan sekä kirja- ja tarrapainot -toimialan johtajat sekä konsernin talousjohtaja, jotka esittelevät kukin toimialaansa ja toimintaympäristöään koskevat asiat.

Yhtiön hallituksen puheenjohtaja ja toimitusjohtaja valmistelevat hallituksen kokoukset ja työjärjestyksen. Hallitus arvioi puheenjohtajansa johdolla työskentelytapojaan kerran vuodessa.

Kokouskäytäntö ja päätöksenteko

Pohjois-Karjalan Kirjapaino Oyj:n hallitus kokoontuu keskimäärin kuusi kertaa vuodessa. Vuonna 2008 hallitus kokoontui kuusi kertaa. Hallituksen jäsenten

keskimääräinen osallistumisprosentti hallituksen kokouksiin oli 86 prosenttia vuonna 2008.

Valiokunnat

Pohjois-Karjalan Kirjapaino Oyj:llä ei ole erillisiä valiokuntia. Yhtiön konsernirakenne ja koko huomioon ottaen yhtiön hallitus ei pidä valiokuntia tarpeellisina.

Toimitusjohtaja

Yhtiön toimitusjohtajan nimittää hallitus. Toimitusjohtaja vastaa yhtiön operatiivisesta johtamisesta ja kehittämisestä sekä sisäisestä valvonnasta hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti yhteistyössä toimialajohtajien kanssa. Pohjois-Karjalan Kirjapaino Oyj:n toimitusjohtajana on toiminut vuodesta 2000 lähtien Raimo Puustinen, joka toimii myös Kauppahuone Laakkonen Oy:n rahoitusjohtajana. Pohjois-Karjalan Kirjapaino Oyj:n toimitusjohtajan tehtävästä Raimo Puustisen rahapalkka luontaisetuineen vuonna 2008 oli 172.337,71 euroa. Toimitusjohtajan kanssa ei ole sopimusta eläkkeellesiirtymisestä eikä lakisääteistä eläketurvaa paremmista eläke-etuuksista. Kirjallista toimitusjohtajasopimusta ei ole laadittu.

Johtoryhmä

Pohjois-Karjalan Kirjapaino –konsernin liiketoiminta on jaettu edellä kerrotun konsernirakenteen mukaisesti vastuualueisiin, joiden vastuuhenkilöt muodostavat yhtiön johtoryhmän. Yhtiön johtoryhmään kuuluvat toimitusjohtaja Raimo Puustinen, lehtitoimialan johtaja ja Sanomalehti Karjalainen Oy:n toimitusjohtaja, päätoimittaja Pasi Koivumaa, kirja- ja tarrapainot –toimialan johtaja ja PunaMusta Oy:n toimitusjohtaja Jari Avellan, tekninen johtaja Lasse Miettinen ja talousjohtaja Kirsi Koskinen.

Yhtiön ja tytäryhtiöiden hallitusten päätösten puitteissa yhtiön johtoryhmän jäsenet suunnittelevat, toteuttavat ja valvovat toimitusjohtajan johdolla yhtiön liiketoimintoja, taloutta, henki-

löstöhallintoa, investointeja, tietojärjestelmiä, riskienhallintaa, sisäistä valvontaa, sopimuksia, markkinointia ja viestintää.

Palkkiot ja muut etuisuudet

Hallituksen jäsenten palkkiot päätetään vuosittain yhtiökokouksessa. Yhtiökokous 28.3.2008 päätti hallituksen puheenjohtajan vuosipalkkioksi 60 000 euroa, varapuheenjohtajan vuosipalkkio on 30 000 euroa ja hallituksen jäsenen vuosipalkkio on 15 000 euroa.

Yhtiössä ei ole käytössä osake- eikä osakejohdannaisia palkitsemisjärjestelmiä. Vuoden 2008 yhtiökokous päätti palkita koko henkilöstön 800 euron suuruisella voittopalkkiolla. Hallituksen puheenjohtaja ja hallituksen varapuheenjohtaja arvioivat toimitusjohtajan ja johtoryhmän työtä ja voivat päättää avainhenkilöiden palkitsemisesta. Toimitusjohtaja Jari Avellan omistaa yhtiönsä kautta 15 % Punamusta Tampere Oy:stä.

Tilintarkastus

Pohjois-Karjalan Kirjapaino Oyj:n työjärjestyksen mukaan yhtiössä on kaksi varsinaista tilintarkastajaa sekä heillä kaksi varamiestä. Yhtiössä voi olla vain yksi tilintarkastaja, jos täksi valitaan KHT-yhteisö. Tilintarkastajat valitaan tilikaudeksi kerrallaan. Pohjois-Karjalan Kirjapaino Oyj:n varsinaisena tilintarkastajana toimii KHT-yhteisö Ernst & Young Oy, päävastuullisena tilintarkastajana KHT Eero Huusko. Pohjois-Karjalan Kirjapaino -konserni maksoi vuonna 2008 Ernst & Young Oy:lle palkkioita yhteensä 113.963,07 euroa, josta 103.173,07 euroa perustui tilintarkastukseen ja 17.537 euroa muihin Ernst Young Oy:ltä hankittuihin palveluihin.

Tilintarkastaja vastaa lakisääteisestä tilintarkastuksesta kaikissa konserniyhtiöissä. Yhtiön hallitus tapaa tilintarkastajan vähintään kerran vuodessa, yleensä hallituksen tilinpäätöskokouksessa. Hallituksen puheenjohtaja tapaa tilintarkastajaa useammin vuoden aikana.

Raportointi

Pohjois-Karjalan Kirjapaino Oyj:n taloudellisten tavoitteiden toteutumista seurataan koko konsernin kattavalla taloudellisella raportoinnilla. Raportointi käsittää yhtiökohtaisten raporttien lisäksi sekä liiketoiminta-alueiden että konsernitason raportoinnin. Konsernin tulosraportit laaditaan kuukausittain. Rahoitusasemaa ja arvopaperisalkkua seurataan tarpeen mukaan päivittäin.

Sisäinen valvonta ja riskien hallinta

Konsernirakenteen mukaisesti konsernin taloushallinto ja rahoitus hoidetaan pääosin emoyhtiössä ja liiketoiminnat omissa yhtiöissään. Siten emoyhtiön toimitusjohtaja toteuttaa keskeisesti konsernin sisäistä valvontaa ja riskien hallintaa

emoyhtiön organisaation ja yhtiöiden tietojärjestelmien sekä raportoinnin avulla. Tärkeimpien liiketoimintaa harjoittavien tytäryhtiöiden hallituksia johtaa Yrjö Laakkonen, joten omistajaohjaus ja -valvonta ulottuvat yhtiön liiketoimintoihin saakka.

Yhtiön riskien hallintaan kuuluu eri toimintoihin liittyviä käytäntöjä sekä ohjeita, joiden noudattamista seurataan. Erilistä sisäisen tarkastuksen organisaatiota ei ole katsottu tarpeelliseksi.

Sisäpiirihallinto

Pohjois-Karjalan Kirjapaino Oyj:n sisäpiiriohjeistus noudattaa NASDAQ OMX Helsinki Oy:n sisäpiiriohjetta. Yhtiön julkiseen sisäpiirirekisteriin kuuluvat hallituksen jäsenet, toimitusjohtaja ja ti-

lintarkastaja sekä lehtitoimialan johtaja, kirjapainotoimialan johtaja, talousjohtaja ja hallituksen sihteeri. Pohjois-Karjalan Kirjapaino Oyj:n sisäpiiriläiset eivät sisäpiiriohjeen mukaan saa käydä kauppa yhtiön osakkeilla 21 päivää ennen yhtiön osavuositarkastuksen ja tilinpäätöstiedotteen julkaisemista.

Sisäpiirirekisteriä pidetään yhtiössä, rekisterin ylläpitämisestä vastaa yhtiön osakeasioista vastaava henkilö. Sisäpiiriläisten omistustiedot löytyvät ajantasaisina yhtiön internetsivuilta www.pkkoyj.com.

Yhtiön tiedossa ei ole osakassopimuksia yhtiön äänivallan käytöstä tai osakkeiden luovutusrajoituksista.

YHTEYSTIEDOT

POHJOIS-KARJALAN KIRJAPAINO OYJ

Kosti Aaltosen tie 9, PL 99, 80141 JOENSUU
puhelin (013) 2551, faksi (013) 255 2226
www.pkkoyj.com

LEHTITOIMIALA:

SANOMALEHTI KARJALAINEN OY

Kosti Aaltosen tie 9, PL 99, 80141 JOENSUU
puhelin (013) 2551, faksi (013) 255 2315
www.karjalainen.fi

KARELIA VIESTINTÄ OY

Karjalan Heili

Torikatu 23 E, 80100 JOENSUU
puhelin 010 230 8500, faksi 010 230 8515
www.karjalanheili.fi

POHJOIS-KARJALAN PAIKALLISLEHDET OY

Outokummun Seutu

Koulukatu 2, 83500 OUTOKUMPU
puhelin 010 230 8850, faksi 010 230 8860
www.outokummunseutu.fi

Pielisjokiseutu

Liikekeskus, 81200 ENO
puhelin 010 230 8700, faksi 010 230 8760
www.pielisjokiseutu.fi

KESKI-KARJALAN KUSTANNUS OY

Parikkalan-Rautjärven Sanomat

Parikkalantie 18, 59100 PARIKKALA
puhelin 010 230 8900, faksi (05) 430 083
www.parikkalan-rautjarvensanomat.fi

LIEKSAN LEHTI OY

Siltakatu 1, 81700 LIEKSA
puhelin 010 230 8650, faksi 010 230 8690
www.lieksanlehti.fi

POGOSTAN SANOMAT OY

Kauppatie 29, 82900 ILOMANTSI
puhelin 010 230 8800, faksi 010 230 8802
www.pogostansanomat.fi

YLÄ-KARJALA OY

Pappilansuora 15, 75500 NURMES
puhelin 010 230 8600, faksi 010 230 8620
www.ylajakarjala.fi

POHJOIS-KARJALAN UUDET MEDIAT OY

K5Mediat

Kosti Aaltosen tie 9, PL 99, 80141 JOENSUU
puhelin (013) 2551, faksi (013) 255 2363
www.karjalainen.fi

POHJOIS-KARJALAN ILMOITUSVALMISTUS OY

Kosti Aaltosen tie 9, PL 99, 80141 JOENSUU
puhelin (013) 2551, faksi (013) 255 2426
www.karjalainen.fi

KIRJA- JA TARRAPAINOT -TOIMIALA:

PUNAMUSTA OY

www.punamusta.com

Joensuun toimipiste

Kosti Aaltosen tie 9, PL 99, 80141 JOENSUU
puhelin (013) 255 200, faksi (013) 255 2550

Helsingin toimipiste

Sirrikuja 2, 00940 HELSINKI
puhelin (09) 3424 0170, faksi (09) 3424 0199

Iisalmen toimipiste

Kilpivirrantie 7, 74120 IISALMI
puhelin (017) 83 531, faksi (017) 835 3403

Nurmeksen toimipiste

Pappilansuora 15, 75500 NURMES
puhelin (013) 255 3721, faksi (013) 255 3710

PUNAMUSTA TAMPERE OY

Kaapelikatu 1, 33330 TAMPERE
puhelin 020 757 7540, faksi 020 757 7555

PAPERITYÖ OY

Sirrikuja 2, 00940 HELSINKI
puhelin (09) 3424 010, faksi (09) 3424 0166
www.paperityo.fi

Vuosikertomus 2008

Työryhmä

Riitta Moilanen
Pohjois-Karjalan Kirjapaino Oyj

Laura Halonen
Pohjois-Karjalan Kirjapaino Oyj

Kirsi Koskinen
Pohjois-Karjalan Kirjapaino Oyj

Valokuvat:

Maija Yrjölä

Graafinen suunnittelu ja taitto:

Heikki Pylkkönen,
Pohjois-Karjalan Ilmoitusvalmistus Oy

Paino:

PunaMusta Oy, Joensuu

